NR. 31, SHTATOR 2024 | Viti III
Revistë e përmuajshme (politike-diplomatike)

ARGUMENTUM

news opinion analysis

75-vjetori i marrëdhënieve diplomatike Kinë-Shqipëri

Ambasadorja Znj. Pang Chunxue: Potencial i madh bashkëpunimi mes dy vendeve!

- Shqipëria po planifikon një shtet të ri mysliman brenda kryeqytetit të saj
- Skenarët pas Banjskës dhe lufta hibride ruso-serbe në Kosovë
- Realpolitik/ Më në fund negociatat!

ARGUMENTUM
news opinion analysis

Të dashur lexues dhe ndjekës të Argumentum.al,

Argumentum.al tashmë nga muaji prill 2022 vjen në versionin e një reviste të përmuajshme politike-diplomatike të cilën mund ta shfletoni online.
Ky botim mujor ofron një kombinim të qartë të lajmeve në vend, rajon dhe botë, si dhe opinioneve dhe analizave për ngjarjet e zhvilluara përgjatë një muaji.
Duke falënderuar secilin prej jush për vëmendjen dhe besimin ndaj medias tonë, ju premtojmë që do të vijojmë të sjellim për ju analizat objektive mbi zhvillimet kryesore në Vend, Rajon, Europë dhe në Botë.
Argumentum.al përpiqet të jetë burim autoritar i gazetarisë me analiza dhe komente mbi marrëdhëniet ndërkombëtare, politikën botërore dhe një gamë të gjerë çështjesh me rëndësi globale duke sjelle materiale ekskluzive. Kjo falë edhe kontributit të disa prej emrave të njohur të politikës dhe publicistikës shqiptare dhe bashkëpuntorëve të tjerë vendas dhe të huaj. Në të njëjtën kohë Argumentum.al është e hapur për komente e mendime të lexueseve të saj.
Lexoni falas mbi çështjet e brendshme dhe ndërkombëtare në revisten Argumentum.al në shqip dhe anglisht!

“Argumentum”, një proces intelektual …

Marjana DODA
Kryeredaktore

Përmbajtja

03 JO VETEM LAJM
- New York Times: Shqipëria po planifikon një shtet të ri mysliman brenda kryeqytetit të saj.

06 INTERVISTA
- EKSKLUZIVE/Ambasadorja e Kinës në Shqipëri, Znj. Pang Chunxue: Potencial i madh bashkëpunimi mes dy vendeve.

11 OP/ED
- Epoka e re në marrëdhëniet Turqi – Irak: Marrëveshja e Bashkëpunimit Ushtarak dhe Sigurisë.
- SKENARËT PAS BANJSKËS DHE LUFTA HIBRIDE RUSO-SERBE NË KOSOVË.

18 POLITIKE
- Deklarata e shefave të Mbrojtjes së Iniciativës SHBA-Karta e Adriatikut: Integrim i të gjitha vendeve aspirante të Evropës Juglindore në NATO.

19 REALPOLITIK
- Ballkani në Bruksel dhe Nju Jork! Panairi diplomatik i botës! Jo fakt i kryer! Më në fund negociatat!

21 BOTA
- Krerët e CIA-s dhe MI6-s japin alarmin: Rendi botëror në rrezik!

ENGLISH EDITION

23 ENGLISH TOP NEWS
- Albania plans to create ‘sovereign state’ for Bektashi order.

24 REALPOLITIK
- At last the negotiations.

25 OP/ED
- Populist Shifts/ How Turkey, Serbia, and Germany’s AfD are Redefining Democracy and International Alliances.

30 BALKAN OVERVIEW
- The President of Serbia, Aleksandar Vučić issues seven demands for Kosovo.

31 GLOBAL
- UN adopts Pact for the Future in hopes of helping address global challenges

New York Times: Shqipëria po planifikon një shtet të ri mysliman brenda kryeqytetit të saj

Kryeministri Edi Rama thotë se ai dëshiron t'u japë anëtarëve të Bektashinjve, një rend sufi shiit, enklavën e tyre të stilit të Vatikanit si një mënyrë për të promovuar tolerancën fetare-

Kleriku mysliman që përgatitet të udhëheqë atë që nëse gjithçka shkon siç është planifikuar, do të bëhet shteti më i vogël në botë, ka shpalosur planet për vendin e ri të vogël, shkruan New York Times.
Shteti i tij mysliman i shpresuar në Tiranë, kryeqyteti i Shqipërisë, do të jetë një enklavë sovrane e stilit të Vatikanit që do të kontrollojë një territor me madhësinë e pesë blloqeve të qytetit të Nju Jorkut dhe do të lejojë alkoolin, t'i lërë gratë të veshin çfarë të duan dhe nuk do të imponojë rregulla jetese.
"Zoti nuk ndalon asgjë, prandaj na dha mendjen", thekson kleriku Edmond Brahimaj, i njohur nga ndjekësit si Baba Mondi, duke shpjeguar se si synon të qeverisë një truall prej 27 hektarësh që Shqipëria dëshiron ta shndërrojë në një shtet sovran me administratën, pasaportat dhe kufijtë e vet.
Kryeministri shqiptar, Edi Rama thotë se në të ardhmen e afërt do të shpallë planet për entitetin, që do të quhet Shteti Sovran i Urdhrit Bektashi.
"Të gjitha vendimet do të merren me dashuri dhe dashamirësi", thekson Baba Mondi, 65 vjeç, një ish-oficer i ushtrisë shqiptare i nderuar nga miliona njerëz në mbarë botën nën titullin e tij zyrtar, Shenjtëria e Tij, Haxhi Dede Baba.
Ai është udhëheqësi suprem i Bektashinjve, një

rend sufi shiit i themeluar në shekullin e 13-të në Turqi, por tani me qendër në Shqipëri.
Në një intervistë, kryeministri Rama tha se ”qëllimi i shtetit të ri ishte promovimi i një versioni tolerant të islamit për të cilin Shqipëria krenohet”.
“Ne duhet të kujdesemi për këtë thesar, që është toleranca fetare dhe që nuk duhet ta marrim kurrë si të mirëqenë”, thekson Rama.
”Një mikroshtet i moderuar islamik, do të dërgonte një mesazh: “Mos lejoni që stigma e muslimanëve të përcaktojë se cilët janë muslimanët”, thekson Rama.
Territori i shtetit të ri islamik të propozuar është një kompleks në një lagje banimi me kosto të ulët në Tiranën lindore. Është vetëm një e katërta e madhësisë së qytetit të Vatikanit, aktualisht vendi më i vogël në botë, i sunduar nga Papa, një monark absolut.
Baba Mondi tha se “madhësia nuk ka rëndësi. Nuk kam nevojë të jem diktator”, ndonëse pranoi se i vetmi kufizim domethënës për autoritetin e tij do të jetë Zoti.
Pasi ngre dolli për vizitorët me raki, një pije e zjarrtë i distiluar nga rrushi, ai vuri në dukje se ”nuk pretendonte për pagabueshmëri”.
“Vetëm Zoti nuk bën gabime”, thekson ai.
Zona bektashiane përfshin një sallë mbledhjesh dhe lutjesh me kupolë, një muze që shfaq historinë e rendit, një klinikë, një arkiv dhe zyrat administrative të Baba Mondit, një njeriu gazmor me mjekër të bardhë dhe një përbuzje të rremë për dogmat e ashpra.
“Ekstremistët myslimanë që vendosin bomba dhe përdorin dhunën për të përhapur versionin e tyre të besimit, janë thjesht kauboj”, thekson ai.
Duke kombinuar një interpretim të lirë të Kuranit me misticizmin, elementet e besimeve para-islamike të Turqisë dhe përkushtimin ndaj të urtëve të tyre të vdekur, të njohur si dervishët, bektashinjtë e zhvendosën selinë e tyre në Tiranë nga Turqia gati një shekull më parë pas Mustafa Kemal Ataturkut, babait themelues të Republikës turke mbylli operacionet e tyre.
Të konsideruar heretik nga shumë shiitë dhe sunitë konservatorë dhe të nënshtruar shekujsh persekutimi në tokat myslimane, bektashinjtë kanë qenë një forcë në Shqipëri dhe në vendet fqinje si Kosova dhe Maqedonia që nga pushtimi i Ballkanit nga Perandoria Osmane në shekullin e 14-të dhe 15-të.
Anëtarët e sektit luajtën një rol udhëheqës në ringjalljen nacionaliste të Shqipërisë kundër sundimit turk, duke promovuar një version të relaksuar të Islamit që ndihmoi në grumbullimin e komuniteteve të mëdha myslimane dhe të krishtera të vendit pas kauzës laike të pavarësisë.
Edhe pse një nga vendet më të varfra në Evropë, Shqipëria ka një histori të gjatë në ndihmë të njerëzve në nevojë, duke pritur hebrenjtë gjatë Luftës së Dytë Botërore dhe afganët që ikin nga talebanët në 2021.
Aeroporti i saj ndërkombëtar mban emrin e Nënë Terezës, murgeshës etnike shqiptare që mori çmimin Çmimi Nobel për Paqen për punën e saj bamirëse në Indi.
Një ekip ekspertësh ligjorë, përfshirë juristë ndërkombëtarë, po hartojnë një ligj që përcakton statusin sovran të shtetit të ri brenda Shqipërisë. Kjo do të duhet të miratohet nga Parlamenti.
Është e paqartë se cilat vende, nëse ka, do të pranojnë të njohin sovranitetin bektashi.
Deri tani, tha zoti Rama, një katolik jo praktikant, vetëm disa nga ndihmësit e tij më të afërt janë në dijeni të planit dhe aleatët e NATO-s si

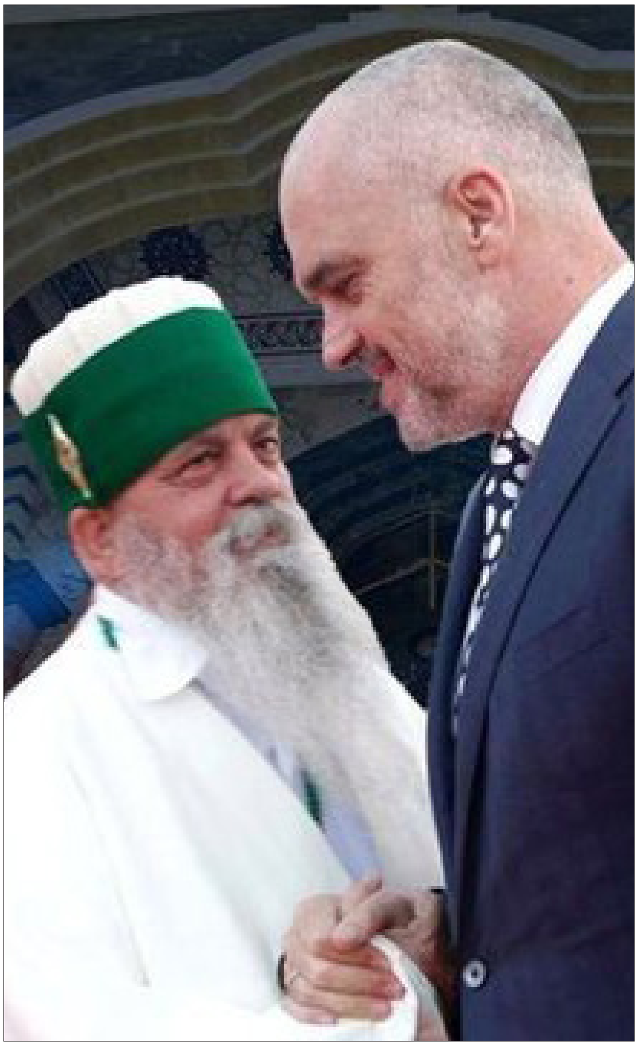

Shtetet e Bashkuara nuk janë konsultuar.
Një vend që ka shumë pak gjasa ta njohë atë është Irani, i cili ka shumë ndjekës kryesisht të fshehtë të islamit sufi, duke përfshirë disa bektashinë, por e sheh veten si rojtar i Islamit shiit kundër leximeve heterodokse të besimit.
“Iranianët janë sinqerisht mendimi im i fundit”, tha zoti Rama, duke vënë në dukje se Shqipëria i ndërpreu marrëdhëniet diplomatike me Iranin në vitin 2022 pasi e lidhi atë me një sulm kibernetik ndaj qeverisë shqiptare dhe rrjeteve bankare.
Baba Mondi ka bërë një fushatë të gjatë kundër ekstremizmit pasi militantët islamikë vranë 12 persona në një sulm në vitin 2015 në të përjavshmen satirike franceze Charlie Hebdo, ku lideri bektashian udhëtoi për në Paris së bashku me zotin Rama, kryeministrin, për t’u bashkuar me një marshim kundër terrorizmit.
Ai tha se ”shteti i ri bektashi mund të ketë nevojë për një shërbim të vogël inteligjence sepse edhe ne kemi armiq, por nuk do të ketë ushtri, roje kufitare apo gjykata”.
”Detaje të tilla si kush do të kualifikohet për pasaporta ende duhet të përpunohen”, shtoi ai, por ngjyra e pasaportës është vendosur: jeshile, një ngjyrë e rëndësishme në Islam.
Shqipëria është një shtet që e lejon dyshtetësinë.
I përkushtuar për të qetësuar dhe jo për të nxitur tensionet, shteti i ri tashmë është betuar për mallkimin e shumë kombeve – atë të ambicies territoriale. Baba Mondi u zotua të mos bëjë asnjë përpjekje për të zgjeruar territorin e tij duke rrëmbyer tokën urdhrin e tij të mbajtur dikur në kryeqytetin shqiptar.
Kompleksi i Tiranës, i cili fillimisht mbulonte rreth 90 hektarë është tkurrur me dy të tretat që kur ish-diktatori komunist i Shqipërisë, Enver Hoxha, nxori jashtë ligjit çdo fe në vitin 1967 dhe qeveria e tij filloi të ndërtonte magazina në territorin bektashi në kryeqytet.
Pas rënies së komunizmit në 1991, bektashinjtë humbën akoma më shumë tokë kur zhvilluesit privatë ndërtuan shtëpi në buzë të kompleksit pa leje.
Zoti Rama tha se ”kufijtë e shtetit të propozuar bektashi do të përcaktohen nga ajo që ka sekti: Ajo që u sekuestrua nuk është pjesë e kësaj. Grindjet për pronësinë e pronave vetëm sa do të minonin qëllimin e shtetit si një model bashkëjetese”.
“Kjo nuk është një çështje pronësie, por një çështje shpirtërore”, thekson Rama.
Baba Mondi, nga ana e tij, e shpalli planin e shtetësisë “një mrekulli” dhe shprehu shpresën se ”Shtetet e Bashkuara dhe fuqitë e tjera perëndimore do ta njohin sovranitetin e shtetit të tij nëse Parlamenti miraton planin e kryeministrit”.
“Ne meritojmë një shtet. Ne jemi të vetmit në botë që themi të vërtetën për Islamin dhe “mos e ngatërroni atë me politikën”, thekson Baba Mondi.
Sa besimtarë bektashianë ka në botë është e paqartë, madje numri i tyre në Shqipëri është subjekt i vlerësimeve jashtëzakonisht të ndryshme, duke filluar nga vetëm disa për qind e popullsisë së vendit prej më pak se tre milionë deri në shumëfishin e asaj.
Baba Mondi tha se rreth gjysma e popullsisë së përgjithshme ishte bektashi, pjesa tjetër ishin sunitë, katolikë, të krishterë ortodoksë dhe të krishterë ungjillorë.
Ky është pothuajse me siguri një ekzagjerim, por pasqyron një pikëpamje të përhapur të sektit, madje edhe midis disa të krishterëve, si feja kombëtare e Shqipërisë.
Në Krujë, një qytet në veri të kryeqytetit që është vendi i një kështjelle të përdorur në shekullin e 15-të nga Skënderbeu, heroi kombëtar i Shqipërisë, Ismet Kaciu, një mësues bektashi në pension, tha se ‘nuk kishte dëgjuar për planet e zotit Rama për këtë sovranitet të stilit të Vatikanit mbi zonën e Tiranës.
Por, gjatë një vizite në një faltore të bektashinjve pranë kalasë së Skënderbeut, mbi Krujë Kaciu tha se ”do të ishte shumë i lumtur nëse kjo do të ndodhte”.
Ai tha se do të ndihmonte që shqiptarët e rinj, përfshirë katër fëmijët e tij, që punojnë në Itali, të mos largoheshin nga besimi dhe vendi i tyre.
Nuri Ceni, një historian bektashi 79-vjeçar, e përshëndeti ofertën e shtetësisë si “një dhuratë jashtëzakonisht të rëndësishme që jo vetëm do të forconte islamin tolerant brenda Shqipërisë, por gjithashtu do të ndihmonte në përhapjen e mesazhit tonë të bashkëjetesës paqësore pavarësisht nga feja apo raca”.
“Ne jemi kundër të gjitha formave të ekstremizmit që sot janë kaq të rrezikshme,” shton ai.
Kryeministri Rama pranoi se ”krijimi i një shteti sovran islamik në Tiranë do të kërkonte kohë”.
“Ndoshta të gjithë do të thonë: ky djalë është i çmendur. Gjëja e rëndësishme, e çmendur apo jo, është të luftosh për mirë”, thekson Rama.

EKSKLUZIVE

Ambasadorja e Kinës në Shqipëri, Znj. Pang Chunxue: Potencial i madh bashkëpunimi mes dy vendeve!

Marrëdhëniet diplomatike Kinë-Shqipëri. Modernizimi i zhvillimit paqësor të Kinës. Prania në rritje e Kinës në Afrikë. Konfliktet ndërkombëtare dhe roli i Kinës, janë disa nga çështjet e diskutuara në këtë intervistë me Ambasadoren e Republikës Popullore të Kinës në Shqipëri, Znj. Pang Chunxue.

"Populli shqiptar është i guximshëm, inteligjent dhe i kushton shumë rëndësi lidhjeve të miqësisë. Në këtë tokë dikur kanë jetuar paraardhësit trima ilirë dhe heroi këmbëngulës kombëtar Skënderbeu. Ajo që më bëri gjithashtu përshtypje është se miqësia Kinë-Shqipëri ka lënë shumë gjurmë të paharrueshme ndër vite", thotë ambasadorja e Republikës Popullore të Kinës në Shqipëri, zonja Pang Chunxue, në intervistën e saj të parë për mediat shqiptare Argumentum.al dhe Albanian Daily News.

"Duke shfrytëzuar 75-vjetorin e marrëdhënieve diplomatike si një mundësi, Ambasada Kineze është e gatshme të avancojë më tej bashkëpunimin në të gjitha nivelet, të promovojë shkëmbimin e përvojave në qeverisjen e shtetit dhe të shtyjë në mënyrë aktive bashkëpunimin pragmatik në korniza të tilla si Iniciativa "Brez dhe Rrugë" si dhe Bashkëpunimi Kinë-Vendet e Evropës Qendrore dhe Lindore. Ne do të inkurajojmë më shumë sipërmarrës kinezë të investojnë dhe të fillojnë biznese në Shqipëri dhe të rrisim importin e produkteve bujqësore shqiptare të cilësisë së lartë në Kinë. Në të njëjtën kohë, ne jemi të gatshëm të lehtësojmë më tej shkëmbimet mes dy vendeve dhe të shfrytëzojmë potencialin e bashkëpunimit në fushat e demokracisë, reformës gjyqësore, antikorrupsionit, etj. Le të bashkojmë duart tona për të çuar përpara miqësinë tradicionale dhe të bëjë përparim të madh në marrëdhëniet Kinë-Shqipëri në epokën e re", thekson ndër të tjera në këtë interviste Ambasadorja Chunxue.

> **Këtë dukuri e ka vërtetuar qartë një studim serioz i përfunduar javët e fundit nga Instituti i Ekonomisë Botërore i Kielit në Gjermani. Autorët e tij i janë referuar 120 viteve të fundit, duke analizuar 51 shembuj të ndikimit populist mbi produktin e brendshëm kombëtar, nga Hitleri, Musolini, e deri te Trumpi dhe Xhonson i Britanisë së Madhe.**

Intervista e plotë:
Argumentum.al: – Zonja Ambasadore, ju falënderoj për mundësinë që të bëni këtë bisedë sebashku. Mandati juaj në Shqipëri përkon me 75-vjetorin e vendosjes së marrëdhënieve diplomatike mes dy vendeve. Si do ta vlerësonit gjendjen aktuale mes dy vendeve?
-Për mua është një nder i madh të marr postin e ambasadorit kinez në Shqipëri me rastin e 75-vjetorit të vendosjes së marrëdhënieve diplomatike mes Kinës dhe Shqipërisë. Kina dhe Shqipëria kanë ruajtur prej kohësh miqësi të thellë tradicionale. Poema kineze "Nëse ke një mik të gjirit larg, distanca e largët nuk të mban të ndarë" është një përshkrim i gjallë i marrëdhënieve midis dy vendeve tona. Shqipëria është një nga vendet e para që njohu dhe vendosi marrëdhënie diplomatike me Republikën Popullore të Kinës. Në vitet 1960 dhe 1970, Kina dërgoi më shumë se 6000 ekspertë, teknikë dhe studiues në Shqipëri dhe ndihmoi më shumë se 140 projekte në promovimin e zhvillimit ekonomik dhe social të Shqipërisë. Disa nga projektet janë ende në funksion edhe sot.
Vitet e fundit, marrëdhënia Kinë-Shqipëri ka dëshmuar një vrull të shëndoshë zhvillimi. Liderët e dy vendeve kanë mbajtur shkëmbime të rregullta dhe shkëmbimet në të gjitha nivelet qeveritare po bëhen gjithnjë e më të shpeshta. Në vitin 2023, të dyja palët nënshkruan Marrëveshjen për përjashtimin e ndërsjellë të vizave si dhe Memorandumin e Mirëkuptimit për Bashkëpunimin Turistik, i cili lehtësoi ndjeshëm shkëmbimet dypalëshe të personelit. Ka përfunduar me sukses konsultimi për lejen e hyrjes së mjaltit dhe produkteve të qumështit shqiptar në Kinë dhe eksporti i produkteve bujqësore të Shqipërisë në Kinë vazhdon të zgjerohet. Në gjysmën e parë të këtij viti, vëllimi tregtar mes Kinës dhe Shqipërisë arriti në mbi 500 milionë dollarë, duke e bërë Kinën partnerin e tretë tregtar më të madh të Shqipërisë.
Gjatë 9 muajve të fundit kam takuar presidentin Bajram Begaj, kryeministrin Edi Rama si dhe liderë të tjerë shqiptarë. Kam pasur edhe shkëmbime të gjera dhe të thelluara me kolegë dhe miq nga sektorë të tillë si politika, ekonomia, arsimi, sporti, kultura etj. Kam një ndjenjë të thellë se ka potencial të madh dhe perspektiva të gjera për shkëmbimet dhe bashkëpunimin tonë dypalësh. Duke shfrytëzuar 75-vjetorin e marrëdhënieve diplomatike si një mundësi, Ambasada Kineze është e gatshme të avancojë më tej bashkëpunimin në të gjitha nivelet, të promovojë shkëmbimin e përvojave në qeverisjen e shtetit dhe të shtyjë në mënyrë aktive bashkëpunimin pragmatik në korniza të tilla si Iniciativa "Brez dhe Rrugë" si dhe Bashkëpunimi Kinë-Vendet e Evropës Qendrore dhe Lindore. Ne do të inkurajojmë më shumë sipërmarrës kinezë të investojnë dhe të fillojnë biznese në Shqipëri dhe të rrisim importin e produkteve bujqësore shqiptare të cilësisë së lartë në Kinë. Në të njëjtën kohë, ne jemi të gatshëm të lehtësojmë më tej shkëmbimet mes dy vendeve dhe të shfrytëzojmë potencialin e bashkëpunimit në fushat e demokracisë, reformës gjyqësore, antikorrupsionit, etj. Le të bashkojmë duart tona për të çuar përpara miqësinë tradicionale dhe të bëjë përparim të madh në marrëdhëniet Kinë-Shqipëri në epokën e re.

–A keni pasur rastin të njiheni me vendin? Çfarë mendoni për Shqipërinë dhe popullin shqiptar?
-Gjatë këtyre 9 muajve kam vizituar Durrësin, Elbasanin, Fierin dhe Shkodrën. Më ka bërë shumë përshtypje peizazhi i bukur i maleve dhe detit, vullneti i mirë i banorëve vendas dhe zhvillimi social-ekonomik i Tokës së Shqiponjave. Tani, mezi pres më shumë vizita në lokalitetet e gjalla të vendit.
Duke përfituar nga politika proaktive e reformës së qeverisë, zhvillimi social dhe ekonomik i Shqipërisë ka dhënë rezultate të reja. Progres i ri është vënë re veçanërisht në horizontin e

kryeqytetit. Në dy vitet e fundit, Shqipëria filloi negociatat e anëtarësimit me Bashkimin Evropian, ekonomia kombëtare ka ruajtur një rritje të qëndrueshme dhe sektori i turizmit ka pasur zhvillim të dukshëm. Vendi po gëzon popullaritet dhe ndikim ndërkombëtar në rritje. Kina respekton zgjedhjen e Shqipërisë për rrugën e zhvillimit të përshtatshëm për kushtet e saj kombëtare.
Kina është e gatshme të thellojë bashkëpunimin me Shqipërinë, në frymën e barazisë, përfitimeve reciproke dhe komplementaritetit, në fushën e ekonomisë dhe tregtisë, turizmit, bujqësisë, kulturës, arsimit dhe ndërtimit të qyteteve inteligjente, në mënyrë që të përfitojnë dy vendet dhe dy popujt.
Shoqëria e Shqipërisë është shumë harmonike, e hapur dhe gjithëpërfshirëse. Njerëz të grupeve etnike, feve dhe prejardhjeve të ndryshme kulturore jetojnë krah për krah në paqe, gjë që më kujton një thënie kineze "duhet respektuar edhe kulturën e vet dhe kulturën e të tjerëve për të çuar përpara qytetërimin njerëzor". Në këtë frymë, Ambasada Kineze po i përgjigjet aktivisht nismës së "Shqipëria mirëpret botën". Ne kemi punuar ngushtë me Ministrinë e Ekonomisë, Kulturës dhe Inovacionit në organizimin e Javës së Kulturës Kineze këtë vit, e cila është planifikuar nga data 23 deri më 29 shtator. Ndër të tjera po prezantojmë Ekspozitën e Përbashkët të Pikturës Kinë-Shqipëri në Galerinë e Arteve të Tiranës, Javën e Filmit Kinez në Cineplexx TEG dhe Koncertin e Muzikës Përkujtimore për 75-vjetorin e Marrëdhënieve Diplomatike Kinë-Shqipëri në Qendrën Kulturore të Katedrales Ortodokse. Të gjithë miqtë tanë shqiptarë dhe ndërkombëtarë janë më se të mirëpritur të marrin pjesë në këto aktivitete.
Populli shqiptar është guximtar, inteligjent dhe i kushton shumë rëndësi lidhjeve të miqësisë. Në këtë tokë dikur kanë jetuar paraardhësit trima ilirë dhe heroi këmbëngulës kombëtar Skënderbeu. Ajo që më bëri gjithashtu përshtypje është se miqësia Kinë-Shqipëri ka lënë shumë gjurmë të paharrueshme ndër vite. Nga të moshuarit që kujtojnë miqësinë tradicionale te të rinjtë që kanë qenë në Kinë vitet e fundit, shumë kanë ndarë historitë e tyre me mua në gjuhë të rrjedhshme kineze. Unë sinqerisht shpresoj që njerëzit e të dy vendeve, veçanërisht të rinjtë, të thellojnë mirëkuptimin, miqësinë, bashkëpunimin dhe së bashku të kontribuojnë në marrëdhëniet Kinë-Shqipëri në dekadat në vijim.

-Në muajin korrik në vendin tuaj u zhvillua një ngjarje kyçe, Sesioni i Tretë Plenar i Komitetit Qendror të 20-të të Partisë Komuniste të Kinës. A mund të hidhni më shumë dritë mbi rëndësinë e këtij takimi?

-Seanca e tretë plenare e Komitetit Qendror të 20-të të Partisë Komuniste të Kinës u mbajt me sukses dy muaj më parë në Pekin. Sesioni shqyrtoi dhe miratoi Rezolutën e Komitetit Qendror të Partisë Komuniste të Kinës për Thellimin e Mëtejshëm të Reformës Gjithëpërfshirëse për të Përparuar Modernizimin Kinez. Sesioni theksoi gjithashtu se objektivi i përgjithshëm i thellimit të plotë të reformës është vazhdimi i përmirësimit dhe zhvillimit të sistemit socialist me karakteristika kineze dhe modernizimi i sistemit dhe kapacitetit të Kinës për qeverisje. Seanca plenare parashtroi më shumë se 300 detyra të rëndësishme reformash, të cilat do të përfundojnë në kohën kur Republika Popullore e Kinës feston 80-vjetorin e saj në vitin 2029.
Sesioni deklaroi se hapja është një tipar përcaktues i modernizimit kinez. Kina do të zgjerojë në mënyrë të qëndrueshme hapjen institucionale, do të thellojë reformën strukturore të tregtisë së jashtme, do të reformojë më tej sistemet e menaxhimit për investimet e brendshme dhe të jashtme, do të përmirësojë planifikimin për hapjen rajonale dhe do të përsosë mekanizmat për bashkëpunim me cilësi të lartë nën Iniciativën Brez dhe Rrugë. Në gjysmën e parë të këtij viti, PBB-ja e Kinës arriti në 61.7 trilion juanë (rreth 8.68 trilion dollarë), një rritje prej 5% nga viti në vit, dhe importi dhe eksporti total i mallrave arriti në 21.2 trilion juanë (rreth 2.98 trilion dollarë), një rritje nga viti në vit prej 6.1%, duke arritur një rekord të lartë. Kina do të integrohet në mënyrë më aktive në ekonominë botërore dhe do të sjellë më shumë mundësi zhvillimi për Shqipërinë dhe vendet në mbarë botën.
Sesioni theksoi se modernizimi i Kinës është modernizimi i zhvillimit paqësor. Kina mbetet e përkushtuar për të ndjekur një politikë të jashtme të pavarur paqeje dhe do të vazhdojë të përmbushë në mënyrë gjithëpërfshirëse vlerat tona të përbashkëta të paqes, zhvillimit, barazisë, drejtësisë, demokracisë dhe lirisë. Ne do të zbatojmë Iniciativën e Zhvillimit Global, Iniciativën e Sigurisë Globale dhe Iniciativën

e Qytetërimit Global. Kina bën thirrje për një botë shumëpolare të barabartë dhe të rregullt dhe globalizim ekonomik universalisht të dobishëm dhe gjithëpërfshirës. Kina është e përkushtuar për ndërtimin e një komuniteti me një të ardhme të përbashkët për njerëzimin, në bashkëpunim me komunitetin ndërkombëtar përfshirë Shqipërinë.

– Prania në rritje e Kinës në Afrikë nuk është më sekret. Forumi i mbajtur së fundmi për Bashkëpunimin Kinë-Afrikë është një provë e qartë. Çfarë u diskutua në këtë samit?

-Nga data 4-6 shtator u mbajt me sukses Samiti i Pekinit i Forumit për Bashkëpunimin Kinë-Afrikë. Tema e Samitit është Bashkimi i duarve për të avancuar modernizimin dhe për të ndërtuar një komunitet të nivelit të lartë Kinë-Afrikë me një të ardhme të përbashkët. Udhëheqësit e Kinës dhe më shumë se 50 vendeve afrikane, organizatat rajonale në Afrikë si dhe organizatat ndërkombëtare u mblodhën në Pekin dhe së bashku hartuan një plan të ri për zhvillimin e marrëdhënieve Kinë-Afrikë, duke hapur një kapitull të ri për solidaritetin dhe bashkëpunimin Global të Jugut.

Presidenti Xi Jinping vuri në dukje në fjalimin e tij kryesor se miqësia midis Kinës dhe Afrikës tejkalon kohën dhe hapësirën, kalon malet dhe oqeanet dhe kalon brez pas brezi. Si rezultat i gati 70 viteve të përpjekjeve të palodhura nga të dyja palët, marrëdhënia Kinë-Afrikë është tani në më të mirën e saj në histori. Të dy palët së bashku po avancojnë modernizimin e 6 dimensioneve, përkatësisht një modernizim që është i drejtë dhe i barabartë, i hapur dhe reciprokisht i dobishëm, që i vendos njerëzit në radhë të parë, që përmban diversitet dhe gjithëpërfshirje, që është miqësor ndaj mjedisit dhe modernizimi që mbështetet nga paqja dhe siguria.

Në tre vitet e ardhshme, Kina do të punojë me Afrikën për të ndërmarrë 10 veprime partneriteti për të thelluar bashkëpunimin Kinë-Afrikë dhe për të udhëhequr modernizimin global të Jugut. Qeveria kineze do t'i sigurojë Afrikës 360 miliardë juanë (rreth 50.7 miliardë dollarë) mbështetje financiare, do të zbatojë 30 projekte të lidhjes së infrastrukturës në Afrikë, do të japë trajtim me tarifa zero për mallrat nga 33 vende afrikane, do të zbatojë konkretisht "E ardhmja e Afrikës – Bashkëpunimi për Arsimin Profesional". Planifikoni me palën afrikane dhe ofroni 60,000 mundësi trajnimi në Afrikë. Fjalimi kryesor i Presidentit Xi është vlerësuar shumë nga udhëheqësit afrikanë.

Gjatë Samitit, marrëdhëniet Kinë-Afrikane janë përmirësuar në një komunitet të të gjitha kushteve me një të ardhme të përbashkët për epokën e re, e cila ka karakterizim më të qartë dhe shumë më tepër përmbajtje.

Samiti dërgoi një mesazh të qartë të Kinës dhe Afrikës që ndjekin zhvillimin e ardhshëm së bashku dhe demonstroi besimin e palëkundur të Jugut Global në unitet dhe bashkëpunim. Në të vërtetë, Samiti i FOCAC është një "moment global i jugut", një pikë kryesore e ndjekjes së përbashkët të një komuniteti me një të ardhme të përbashkët për njerëzimin.

– Shkëlqesia juaj, më lejoni të diskutoj pak për rolin në rritje të Kinës si një ndërmjetës ndërkombëtar. Ne kemi qenë dëshmitarë të ndërmjetësimit aktiv të Pekinit në armiqësinë e gjatë Iran-Arabia Saudite, marrëveshjen e fundit të Hamas-Fatah, ose vizitën e Ministrit të Jashtëm të Ukrainës Kuleba, e cila u shoqërua me thirrjen e Presidentit Zelenskyy për Kinën që të luajë një rol më të madh në përpjekjet për paqe me Rusinë. Do të doja komentin tuaj për këtë dimension relativisht të ri të diplomacisë ndërkombëtare të Kinës.

-Si një anëtare e përhershme e Këshillit të Sigurimit të OKB-së dhe një fuqi e madhe e përgjegjshme, Kina ka qenë gjithmonë e vendosur për të promovuar zgjidhje politike për çështjet e nxehta ndërkombëtare dhe rajonale. Kina ka promovuar në mënyrë aktive Iniciativën e Sigurisë Globale dhe ka arritur arritje të rëndësishme në lehtësimin e rifillimit të marrëdhënieve diplomatike midis Arabisë Saudite dhe Iranit, si dhe pajtimin e brendshëm midis 14 fraksioneve politike të Palestinës.

Në lidhje me krizën në Ukrainë, Kina është e përkushtuar të promovojë bisedimet për paqe dhe të kërkojë një zgjidhje politike në një datë të hershme. Kina ka kryer katër raunde të diplomacisë së anijeve dhe ka nxjerrë së bashku me Brazilin Gjashtë mirëkuptimet e përbashkëta, të cilat deri më tani kanë marrë reagime pozitive nga 110 vende. Kina pohon se sovraniteti, pavarësia dhe integriteti territorial i të gjitha vendeve duhet të respektohen. Kina është për vizionin e sigurisë së përbashkët, gjithëpërfshirëse, bashkëpunuese dhe të qëndrueshme. Dhe Kina kundërshton kërkimin e sigurisë së dikujt duke sakrifikuar sigurinë e të tjerëve.

> *Si një anëtare e përhershme e Këshillit të Sigurimit të OKB-së dhe një fuqi e madhe e përgjegjshme, Kina ka qenë gjithmonë e vendosur për të promovuar zgjidhje politike për çështjet e nxehta ndërkombëtare dhe rajonale. Kina ka promovuar në mënyrë aktive Iniciativën e Sigurisë Globale dhe ka arritur arritje të rëndësishme në lehtësimin e rifillimit të marrëdhënieve diplomatike midis Arabisë Saudite dhe Iranit, si dhe pajtimin e brendshëm midis 14 fraksioneve politike të Palestinës.*

Kina u bën thirrje të gjitha palëve të interesuara të qëndrojnë racionale dhe të ushtrojnë përmbajtje, të shmangin ndezjen e flakëve ose përkeqësimin e tensioneve dhe të parandalojnë që kriza të përkeqësohet më tej apo edhe të dalë jashtë kontrollit. Përpara se kriza të zgjidhet, është shumë e nevojshme të mbrohet në mënyrë efektive siguria e civilëve, nga të dyja palët, dhe të parandalohet ndodhja e një fatkeqësie humanitare në shkallë më të madhe.

Çështja e Palestinës është në thelb të çështjes së Lindjes së Mesme. Kina dënon dhe kundërshton të gjitha aktet që dëmtojnë civilët ose shkelin ligjin ndërkombëtar humanitar. Në përgjigje të konfliktit të vazhdueshëm në Gaza, Kina ka propozuar një iniciativë me tre hapa.

Hapi i parë është arritja e armëpushimit gjithëpërfshirës, të qëndrueshëm dhe të qëndrueshëm në Rripin e Gazës sa më shpejt të jetë e mundur, dhe sigurimi i aksesit të papenguar në ndihmën humanitare dhe shpëtimin në terren.

Hapi i dytë është bërja e përpjekjeve të përbashkëta drejt qeverisjes pas konfliktit të Gazës nën parimin e "palestinezëve që qeverisin Palestinën".

Hapi i tretë është bërja e Palestinës një shtet anëtar i plotë i OKB-së dhe fillimi i zbatimit të zgjidhjes me dy shtete. Kina do të vazhdojë të mbështesë të gjitha përpjekjet që janë të favorshme për arritjen e një armëpushimi të përhershëm dhe gjithëpërfshirës në Gaza, për të shmangur përshkallëzimin e mëtejshëm të konflikteve dhe konfrontimeve dhe për një lehtësim të hershëm të situatës në Lindjen e Mesme.

/Argumentum.al

EKSKLUZIVISHT PËR ARGUMENTUM

Epoka e re në marrëdhëniet Turqi – Irak: Marrëveshja e Bashkëpunimit Ushtarak dhe Sigurisë

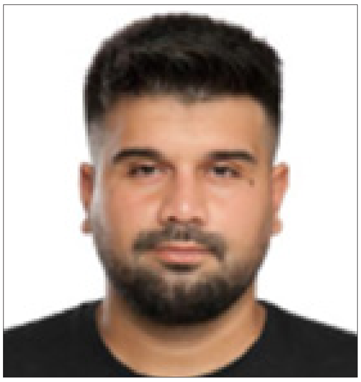

Nga Emrah Roni Mira

Ekspert i Marrëdhënieve Ndërkombëtare*

Marrëdhëniet Turqi-Irak kanë përjetuar herë pas here kriza serioze politike për arsye të tilla si operacionet ndërkufitare të Turqisë në Irak, prania e vazhdueshme e PKK-së në Irak, të cilën Turqia e konsideron një organizatë terroriste, dhe Baza Ushtarake Bashiqa në Rajonin e Kurdistanit të Irakut.

Megjithatë, marrëdhëniet Turqi-Irak u zbutën dhe u afruan pasi kryeministri irakian Muhammad Shiya al-Sudani, i cili erdhi në qeveri më 27 tetor 2022, filloi të shërbente si kryeministër. Gjatë periudhës sudane, shumë marrëveshje të reja të rëndësishme u nënshkruan midis dy vendeve, si marrëveshjet e reja të ujit dhe projekti i 'rrugës së zhvillimit'. Megjithatë, shembulli më i qartë i afrimit është memorandumi i mirëkuptimit për bashkëpunimin ushtarak dhe të sigurisë dhe luftën kundër terrorizmit i nënshkruar mes dy vendeve më 15 gusht 2024. Kjo marrëveshje tregon se marrëdhëniet mes Turqisë dhe Irakut kanë hyrë në një epokë të re.

Shihet qartë se ka një marrëdhënie më të ngushtë mes dy vendeve nën Al-Sudanin në krahasim me

periudhat e mëparshme. Kryeministri irakian Mohammed Shija al-Sudani u kushton më shumë rëndësi çështjeve për të cilat Turqia është e ndjeshme sesa kryeministrat e mëparshëm irakianë. Prania ushtarake dhe politike e PKK-së në Irak, e cila është problemi më i rëndësishëm i sigurisë për Turqinë, është kthyer në një problem të rëndësishëm mes dy vendeve. Zgjidhja dhe strukturimi i PKK-së dhe organizatave të saj të shtrirjes irakiane në Irak u injorua nga Iraku. Në fakt, YBŞ (Njësitë e Rezistencës Shengal), dega irakiane e PKK-së, mori mbështetje nga Hashd al-Shaabi dhe u mbështet ekonomikisht nga qeveria irakiane gjatë periudhës Haydar al-Abadi (Yeni Şafak, 2024; Rudaw, 2021). Çështja e PKK-së, e cila ka qenë në rendin e ditës mes dy vendeve pothuajse në çdo periudhë, duke përfshirë periudhën e Haider al-Abadi, u pa si një çështje e rëndësishme e sigurisë midis dy vendeve gjatë periudhës sudane dhe hapa të rëndësishëm janë marrë për ta zgjidhur atë.

Dy samite sigurie u mbajtën mes dy vendeve, i pari në Ankara më 19 dhjetor 2023 dhe i dyti në Bagdad më 14 mars 2024, me pjesëmarrjen e shumë zyrtarëve të lartë ushtarakë dhe të sigurisë të dy vendeve, përfshirë Hakan Fidan, ministër. i Punëve të Jashtme të Republikës së Turqisë dhe Fuad Hussein, Zëvendëskryeministër dhe Ministër i Punëve të Jashtme të Republikës së Irakut. Në përgjigje të shqetësimeve të sigurisë së Turqisë, qeveria irakiane ka bërë shumë ndryshime legjislative në përputhje me kërkesat e Turqisë. Prandaj, qeveria irakiane mori masa të ashpra kundër pranisë së PKK-së në Irak, të cilën Turqia e konsideron si një organizatë terroriste, dhe e vendosi PKK-në në listën e organizatave të ndaluara në Irak. Përveç kësaj, Kryeministri Sudani urdhëroi që termi ‘organizatë e ndaluar’ të përdoret për PKK në korrespondencën zyrtare (Karaalp, 2024a). Gjithashtu, Gjykata e Lartë Federale e Irakut mbylli 3 parti politike zyrtare (Partia Demokratike dhe Liria Ezidi, Partia e Frontit Demokratik të Luftës dhe Partia Lëvizja për Lirinë e Kurdistanit) që kishin marrëdhënie me PKK-në në përputhje me kërkesat turke. Sidomos Partia Lëvizja për Lirinë e Kurdistanit (Tevgera Azadi) është parti me ndikim në Kirkuk. Hapat pozitivë të ndërmarrë nga qeveria irakiane për çështjen e PKK-së shihen si hapa zbutjeje dhe afrimi në marrëdhëniet me Turqinë.

Një tjetër çështje e rëndësishme midis dy vendeve janë operacionet ushtarake ndërkufitare të Turqisë në Irak dhe baza ushtarake Bashiqa në Rajonin e Kurdistanit. Operacionet ushtarake ndërkufitare të Turqisë për t’i dhënë fund pranisë ushtarake të PKK-së në Irak dhe ngritja e një baze ushtarake në Bashiqa në marrëveshje me qeverinë e Rajonit të Kurdistanit shkaktuan reagime të rënda nga politikanët irakianë. Haider al Ibadi, kryeministri irakian në atë kohë, deklaroi se Turqia nuk duhet të ndërhyjë në punët e brendshme të Irakut dhe se aventura (operacionet) e Turqisë mund të çojë në një luftë rajonale. Përveç kësaj, Parlamenti i Irakut bëri një deklaratë zyrtare duke deklaruar se nuk pranonte bazën ushtarake të Turqisë në Bashiqa dhe i etiketoi trupat turke si “forca pushtuese”

(BBC Turkish, 2016). Përveç kësaj, qeveria irakiane bëri thirrje për një takim urgjent të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe solli në Kombet e Bashkuara krizën e bazës ushtarake Bashiqa me Turqinë (Milliyet, 2016). Kryeministri i Irakut Haider al Ibadi u kritikua ashpër nga presidenti turk Rexhep Tajip Erdogan me fjalët "…Ti nuk je bashkëbiseduesi im, nuk je në nivelin tim, nuk je në cilësinë time, të bërtiturat dhe thirrjet e tua nga Iraku janë nuk ka fare rendesi per ne, do bejme ate qe dime, kete duhet ta dini. Kush eshte ky? Kryeministri i Irakut. Dije vendin tënd së pari…" (Al Jazeera, 2016). Përveç kësaj, Ministria e Jashtme turke dënoi parlamentin irakian (BBC Turkish, 2016).

Dy samite sigurie u mbajtën mes dy vendeve, i pari në Ankara më 19 dhjetor 2023 dhe i dyti në Bagdad më 14 mars 2024, me pjesëmarrjen e shumë zyrtarëve të lartë ushtarakë dhe të sigurisë të dy vendeve, përfshirë Hakan Fidan, ministër. i Punëve të Jashtme të Republikës së Turqisë dhe Fuad Hussein, Zëvendëskryeministër dhe Ministër i Punëve të Jashtme të Republikës së Irakut.

Edhe pse herë pas here në rend dite ka qenë tërheqja e trupave turke nga baza ushtarake e Bashiqës, kjo situatë nuk është zyrtarizuar deri më tani. Megjithatë, falë marrëdhënieve të mira të krijuara gjatë periudhës se Al-Sudanit, besimi mes dy vendeve u rivendos. Gjatë kësaj periudhe janë zhvilluar shumë takime politike të nivelit të lartë mes dy vendeve në nivel të Ministrisë së Jashtme dhe kreut të Organizatës Kombëtare të Inteligjencës. Si rezultat i atmosferës së besimit, presidenti turk Rexhep Tajip Erdogan vizitoi Irakun me një delegacion të madh më 22 prill 2024, 12 vjet më vonë dhe rivendosi marrëdhëniet dypalëshe në nivelin më të lartë. Në konferencën e përbashkët për shtyp pas vizitës së Erdoganit në Bagdad, Sudani përmendi bashkëpunimin e sigurisë midis dy vendeve dhe deklaroi se "siguria e Irakut dhe Turqisë është një tërësi e pandashme" (Karaalp, 2024b). Bashkëpunimi për sigurinë, i cili u soll në axhendë në nivelin më të lartë gjatë vizitës së Erdoganit në prill, u zyrtarizua në gusht 2024. Më 15 gusht 2024, u nënshkrua mes dy vendeve 'Memorandumi i Mirëkuptimit për Bashkëpunimin Ushtarak, Siguri dhe Luftën kundër Terrorizmit'. . Me këtë marrëveshje u ra dakord që Baza Ushtarake Bashiqa, ku ndodheshin ushtarët turq, e cila herë pas here krijonte probleme mes Turqisë dhe Irakut, t'i kalonte Forcave të Armatosura të Irakut dhe një Qendër të Përbashkët Trajnimi dhe Bashkëpunimi Turqi-Irak do të vendosej aty.

Si përfundim, marrëdhëniet Turqi-Irak kanë marrë vrull gjatë mandatit të kryeministrit irakian Sudani (brenda dy viteve) dhe është nënshkruar një marrëveshje e rëndësishme ushtarake dhe e sigurisë. Kjo situatë tregon se bashkëpunimi ushtarak dhe i sigurisë mes dy vendeve do të rritet në vitet e ardhshme. Mund të shfaqen në të ardhmen mundësi të reja për bashkëpunim, si organizimi i operacioneve të përbashkëta kufitare për sigurinë kufitare midis dy vendeve ose futja e ndalimeve të reja kundër strukturave civile të PKK-së në Irak. Veçanërisht hapat e rinj të ndërmarrë dhe që do të ndërmarrë Iraku për çështjen e PKK-së do të jenë një nga fushat më të rëndësishme të bashkëpunimit ushtarak dhe të sigurisë midis dy vendeve. Megjithatë, në mënyrë që këto hapa të mos ndërpriten, qeveria Muhammad Shija al-Sudani duhet të mbetet në pushtet në Irak. Sepse qëndrimi në pushtet në Irak është një ekuacion politik shumë i vështirë. Përveç kësaj, në një mjedis ku Iraku dhe Turqia po afrohen më shumë, ndikimi iranian në Irak nuk duhet të injorohet. Sepse kohët e fundit, ndikimi i Iranit u pa qartë në diskutimet për emërimin e guvernatorit të Kirkukut dhe kandidati kurd i Partisë Unioni Patriotik i Kurdistanit, i mbështetur nga Irani, por jo i mbështetur nga Turqia, u emërua guvernator i Kirkukut. Qeveria sudane duhet të shmangë çdo situatë që do të prishte afrimin midis Irakut dhe Turqisë. Kjo për shkak se afrimi i mëtejshëm midis Irakut dhe Turqisë është i vështirë të mbivendoset me politikat rajonale të Iranit.

Autori është Ekspert i politikës rajonale në Lindjen e Mesme, Euroazi dhe Azinë Qendrore

SKENARËT PAS BANJSKËS DHE LUFTA HIBRIDE RUSO-SERBE NË KOSOVË

Në përvjetorin të sulmit në Banjskë, qëllimet e këtij akti të dhunshëm rifreskohen me një intensitet të ri. Maria Zakharova, zëdhënësja e Ministrisë së Punëve të Jashtme të Rusisë, ka shprehur mbështetje të fortë për Presidentin e Serbisë, Aleksandër Vuçiq, duke e promovuar rikthimin e forcave serbe në Kosovë në përputhje me Rezolutën 1244 të OKB-së. Ky projekt, i miratuar së fundmi nga Kuvendi i Madh Gjithë-Serb, po merr gjithnjë e më shumë trajtë në diplomacinë perëndimore nga lobi serb, duke shërbyer si një instrument për të justifikuar ambiciet territoriale të Beogradit. Rusia, si sponsorizuesi kryesor i këtij procesi, ka përdorur përputhjet e Serbisë me Perëndimin si një mjet strategjik në luftën hibride, me synimin për të avancuar ndikimin e saj në Ballkanin Perëndimor. Kjo dinamike ngre pyetje thelbësore për stabilitetin e rajonit dhe për sfidat që priten në politikën ndërkombëtare.

Autorë:

- **Agim Musliu – Drejtor në Institutin për Studime të Luftës Hibride "OCTOPUS"**
- **Dr. Gurakuç Kuçi – Hulumtues në Institutin për Studime të Luftës Hibride "OCTOPUS"**

Zëdhënësja e Ministrisë së Punëve të Jashtme të Rusisë, Maria Zakharova, njoftoi se Rusia mbështet iniciativën e Presidentit të Serbisë, Aleksandër Vuçiq, për të vendosur sërish forcat serbe në Kosovë, në përputhje me rezolutën 1244 të OKB-së. Kjo deklaratë e Moskës përfaqëson një angazhim të qëndrueshëm ndaj interesave strategjike të Serbisë, jo thjesht për implementimin e shtatë pikave të planit të Vuçiçit, të publikuar më 13 shtator 2024, por për një veprim më të thelluar dhe të menduar mirë. Plani i Vuçiqit përmban shtatë kërkesa publike ndaj Kosovës, të cilat synojnë faktikisht rikthimin e statusit të Kosovës në një gjendje që minon sovranitetin e saj. Duke qenë të papranueshme për çdo mendje racionale, këto kërkesa zbulojnë një qëllim më të thellë: krijimin e një preteksti për veprime të mëtejshme

që shkojnë përtej skenës së diplomacisë.
Synimi i tyre është krijimi i kushteve për një konflikt hibrid ruso-serb në Kosovë, i cili mund të fillojë me masa demonstrative si mosbindje civile, akte terroriste, protesta të dhunshme, dhe incidente të inskenuara sporadike. Këto veprime të mirorganizuara synojnë të destabilizojnë Kosovën dhe të krijojnë një narrativë për ndërhyrje të re ndërkombëtare. Kjo ndërhyrje, do të përfshinte forcat e KFOR-it, reaktivizimin e misionit të UNMIK-ut dhe kthimin e forcave ushtarake serbe në veri të Kosovës, duke u thirrur sërish në rezolutën 1244 të OKB-së.
Ky qëllim strategjik u zbulua më qartë më 9 qershor, kur u mbajt Kuvendi i Madh Gjithë-Serb. Në këtë mbledhje të jashtëzakonshme, u mblodhën Presidenti dhe Qeveria e Serbisë, qeveria e Republikës Srpska dhe Kisha Ortodokse Serbe. Deklarata e dalë nga ky kuvend mbështetet në nenet 4 dhe 6, si dhe në aneksin 2 të rezolutës 1244, duke vendosur "themelet" për një rikthim ushtarak serb në Kosovë.

Tendencat E Serbisë Për Okupimin E Veriut të Kosovës Dhe Legjitimin E Saj Nëpërmjet Rezolutës 1244

Serbia po përpiqet të justifikojë rikthimin e saj në Kosovë—qoftë përmes një lufte hibride apo akteve terroriste, apo edhe nëpërmjet ndryshimeve në skenën gjeopolitike—duke u mbështetur në narrativën e së drejtës që i jep Rezoluta 1244 e Kombeve të Bashkuara. Ky synim strategjik u konfirmua më 9 qershor, gjatë

Kuvendit të Madh Serb, i mbajtur ndërmjet përfaqësuesve të Serbisë, Republikës Srpska dhe Kishës Ortodokse.
Në këtë kuvend, u miratua një deklaratë ku theksohej çështja e Kosovës dhe roli i Rezolutës 1244 si bazë juridike për kërkesat e Serbisë për rikthimin e saj. Deklarata citonte nenet 4 dhe 6, si dhe aneksin 2 të kësaj rezolute, duke pretenduar se ato legjitimojnë të drejtën e Serbisë për të rishtrirë praninë e saj në Kosovë.
Ky kuvend u mbajt pas Kuvendit të Kishës Ortodokse Ruse, Patriarkanës së Moskës (ROC MP), e cila u zhvillua më 27-28 mars. Në atë mbledhje, u miratua një dokument ideologjik dhe politik me titullin "E tashmja dhe e ardhmja e botës ruse", i adresuar autoriteteve legjislative dhe ekzekutive ruse. Në këtë dokument, ROC MP shpalli se Rusia është krijuesi, shtylla dhe mbrojtësi i botës ruse, duke pohuar se kufijtë e kësaj bote shpirtërore dhe kulturore shtrihen përtej territorit aktual të Federatës Ruse. Ky dokument gjithashtu shenjtëronte luftën e Rusisë në Ukrainë, duke e vendosur atë në një kontekst më të gjerë të përpjekjeve për ruajtjen e një rendi civilizues rus.

Sulmi në Banjskë si skenar dipomatiko-ushtarak

Kuvendi Gjithë-Serb fillimisht ishte planifikuar të mbahej më 5-6 maj, menjëherë pas deklaratës së Presidentit Vuçiq, i cili kërcënoi Perëndimin se çdo përpjekje për anëtarësimin e Kosovës në Këshillin e Evropës do të shkaktonte zemërimin e Serbisë e cila do pres ndryshimet gjeopolitike që do të mundësonin veprime të drejtpërdrejta kundër Kosovës. Megjithatë, ky kuvend u shty për më 9 qershor, për të pritur rezultatet e vendimit të Këshillit të Evropës mbi Kosovën dhe statusin e saj të përforcuar brenda NATO-s, duke kaluar nga një vend vëzhgues në një vend të asociuar.
Këto përpjekje të ripërsëritura të Serbisë për të destabilizuar Kosovën dhe kërcënimet e saj të vazhdueshme erdhën pasi plani i dështuar përmes aktit terrorist në Banjskë, në Zveçan, nuk arriti të shkaktojë një kryengritje serbe në veri të Kosovës. Ky skenar i paramenduar synonte krijimin e një situate lufte që do të kërkonte ndërhyrjen ndërkombëtare—si diplomatikisht ashtu edhe ushtarakisht përmes KFOR-it—në mënyrë që të imponohej ndarja e veriut, ngjashëm me zhvillimet e vitit 1999.
Detajisht, strategjia serbe kishte për qëllim të reagonte ndaj përpjekjeve të Kosovës për të zgjeruar sovranitetin e saj në veri dhe për të shpërbërë strukturat ilegale që funksiononin atje. Meqenëse

bashkësia ndërkombëtare nuk ndërmori hapa konkretë për të mbrojtur interesat e grupeve kriminale të lidhura me Vuçiwin në veri të Kosovës, plani alternativ i Serbisë ishte përdorimi i forcës dhe manipulimi i "pakënaqësive" nëpërmjet akteve të terrorit. Ky opsion u vlerësua si më i përshtatshmi për të realizuar objektivat e Serbisë në rajon.

Cili ishte plani i Serbisë në Banjskë që do prodhonte ndarjen e Kosovës

Më 24 shtator 2023, Serbia ndërmori një aksion të mirëkoordinuar në veri të Kosovës përmes një grupi të mirëstërvitur dhe të armatosur. Objektivi i këtij operacioni ishte të nxisë indinjatën e qytetarëve serbë kundër institucioneve të Kosovës, duke çuar në një përplasje të armatosur. Ky skenar synonte të prodhonte viktima nga të dyja palët, duke detyruar autoritetet kosovare të reagojnë me masa të ashpra dhe përdorimin e forcës joproporcionale për të shtypur rebelimin.

> "Aktet terroriste të grupit të udhëhequr nga Milan Radojçiq do të shndërroheshin në veprime të legjitimuara si "çlirimtare". Kjo do të hapte rrugën për riaktivizimin e fuqishëm të Rezolutës 1244. Serbia do të shfrytëzonte në maksimum këtë rrethanë për të rikthyer praninë e saj ushtarake në territorin e Kosovës, duke iu referuar neneve 4 dhe 6, si dhe aneksit 2 të rezolutës. Ky dokument, i cili dikur kërkonte tërheqjen e forcave jugosllave-serbe nga Kosova, përmban një dispozitë që lejon kthimin e personelit serb për detyra specifike—ruajtjen e vendkalimeve kufitare, mbrojtjen e monumenteve serbe dhe ndihmën në çminim—me miratimin e pranisë ndërkombëtare, përkatësisht KFOR-it.

Në këtë kontekst, ndërhyrja ndërkombëtare—në formë diplomatike dhe ushtarake—do të bëhej e pashmangshme. EULEX-i do të angazhohej si reagues i dytë, ndërsa KFOR-i do të vepronte si forca e tretë për të ndaluar përshkallëzimin e dhunës. Kjo ndërhyrje do të çonte në krijimin e një kordoni sanitar në vijën ndarëse si të vitit 1999. Më pas, kjo zonë do të kalonte nën administrimin e Kombeve të Bashkuara, me UNMIK-un si autoritet qeverisës, i cili, për shkak të mungesës së kapaciteteve efektive, do të ishte i detyruar të bashkëpunonte me strukturat kriminale të lidhura me Serbinë.

Në këtë mënyrë, aktet terroriste të grupit të udhëhequr nga Milan Radojçiq do të shndërroheshin në veprime të legjitimuara si "çlirimtare". Kjo do të hapte rrugën për riaktivizimin e fuqishëm të Rezolutës 1244. Serbia do të shfrytëzonte në maksimum këtë rrethanë për të rikthyer praninë e saj ushtarake në territorin e Kosovës, duke iu referuar neneve 4 dhe 6, si dhe aneksit 2 të rezolutës. Ky dokument, i cili dikur kërkonte tërheqjen e forcave jugosllave-serbe nga Kosova, përmban një dispozitë që lejon kthimin e personelit serb për detyra specifike—ruajtjen e vendkalimeve kufitare, mbrojtjen e monumenteve serbe dhe ndihmën në çminim—me miratimin e pranisë ndërkombëtare, përkatësisht KFOR-it.

Duke krijuar një narrativë fiktive të së drejtës ndërkombëtare dhe duke përfituar nga rrethanat gjeopolitike dhe politika e paqëtimit (appeasment) të Perëndimit, Serbia do të realizonte me sukses okupimin e

veriut të Kosovës.

Si i manipuloi Rusia perëndimorët me Serbinë "pro-perëndimore"

Realizimi i këtij plani do të godiste në themel shtetësinë e Kosovës. Një Kosovë e tkurrur në funksionalitetin e saj shtetëror, e ndikuar nga presioni ndërkombëtar për frenimin e përdorimit të forcës ndaj serbëve në veri, e privuar nga resurset e saj natyrore dhe e pafuqishme për të prodhuar energji elektrike, do të përballej me sfida të ekzistencës. Në një situatë të tillë, Kosova do të detyrohej të kërkonte një zgjidhje mbijetese. Përballë një krizë të tillë, gjasat më të mëdha do të ishin rikthimi në një formë administrimi ndërkombëtar sesa një bashkim me Shqipërinë, pasi kjo e fundit do të provokonte pakënaqësi dhe destabilizim të mëtejshëm në Ballkanin Perëndimor.

Dështimi i aksionit të 24 shtatorit 2023 detyroi Serbinë dhe Rusinë të ndalojnë përkohësisht zbatimin e këtyre skemave, por ato e kuptuan se për të realizuar objektivat e tyre, një qasje e re diplomatike ishte e domosdoshme. Me mbështetjen e Rusisë, Serbia adoptoi një strategji të re, duke përmirësuar imazhin e saj në arenën ndërkombëtare përmes lëvizjeve të kuruara me kujdes: ofrimi i ndihmës ushtarake për Ukrainën dhe Izraelin, angazhimi në forcat paqeruajtëse në Liban dhe shtija e litiumit tek evropianët. Këto veprime kishin për qëllim mashtrimin e opinionit ndërkombëtar dhe krijimin e një fasade të moderuar për Serbinë. Pasi arritën një nivel të caktuar besueshmërie në skenën ndërkombëtare, Serbia dhe Rusia iu rikthyen planeve për rikthimin e forcave serbe në Kosovë.

Gjatë gjithë kësaj periudhe, Serbia vazhdimisht ka ngritur në tryezën diplomatike çështjen e Rezolutës 1244, duke theksuar mbrojtjen e të drejtave të saj dhe viktimizimin e serbëve. Ky narrativ jo vetëm që ka shërbyer si një instrument diplomatik për të konsoliduar pretendimet serbe, por ka pasur ndikim edhe në opinionin ndërkombëtar, madje dhe tek një pjesë e opinionit brenda vetë Kosovës. Serbia ka arritur që përmes këtij manipulimi, të përforcojë idenë se Kosova varet nga Rezoluta 1244, duke anashkaluar vendimin e Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë dhe duke anashkaluar përfshirjen e kësaj rezolute në Kushtetutën e Kosovës.

Nuk është rastësi që në këtë moment, Zakharova ka bërë deklaratën e saj në mbështetje të rikthimit të ushtrisë serbe në Kosovë. Ky veprim jo vetëm që do të përshkallëzonte situatën në terren, por do t'i jepte mundësi Rusisë të shpërqendronte Perëndimin dhe të intensifikonte luftën e saj hibride në Ballkanin Perëndimor. Serbia, duke përdorur këtë situatë, do të përfitonte nga kaosi dhe do të kërkonte të avancojë agjendën e saj gjeopolitike në rajon.

Konkluzione:

Sulmi i armatosur në Banjskë më 24 shtator 2023, përkrahja e Rusisë për rikthimin e ushtrisë serbe në Kosovë duke u mbështetur në Rezolutën 1244, si dhe pozicionimi "pro-perëndimor" i Serbisë që synon lobimin për të drejtat e saj sipas të njëjtës rezolutë, përbëjnë elemente të një strategjie të mirë-planifikuar ruso-serbe. Kjo strategji ka për qëllim mashtrimin e aktorëve ndërkombëtarë dhe krijimin e kushteve për ndarjen territoriale të Kosovës dhe eventualisht për zhdukjen e saj si shtet. Kjo, ndër të tjera, do t'i hapte rrugë rikthimit të fuqishëm të ndikimit rus në Ballkanin Perëndimor, ku Rusia tashmë ka zgjeruar praninë e saj përmes formave të luftës hibride në shumicën e vendeve të rajonit.

Pretendimet e Serbisë për afrim "pro-perëndimor" dhe përkushtimi ndaj integrimeve evropiane janë në të vërtetë pjesë e një loje të sofistikuar diplomatike, në kuadër të një lufte hibride të orkestruar nga Rusia. Ky manipulim synon të minojë nga brenda strukturat e Bashkimit Evropian dhe NATO-s, duke krijuar përçarje dhe dobësi institucionale në përballjen me ndikimet autoritare.

Këto plane ruso-serbe, që po dalin gjithnjë e më qartë në dritë, duhet të shërbejnë si një thirrje alarmi për politikanët, diplomatët dhe opinionin publik, si në Kosovë, ashtu edhe në Perëndim. Angazhimi më i fuqishëm i këtyre aktorëve është i domosdoshëm për t'iu kundërvënë kësaj strategjie destabilizuese dhe për të mbrojtur sovranitetin e Kosovës dhe stabilitetin e rajonit.

/Institute for Hybrid Warfare Studies "OCTOPUS"

DEKLARATA E SHEFAVE TË MBROJTJES SË INICIATIVËS SHBA-KARTA E ADRIATIKUT:

Integrim i të gjitha vendeve aspirante të Evropës Juglindore në NATO

Në përfundim të punimeve të Konferencës së 27-të, Shefat e Mbrojtjes së Iniciativës SHBA-Karta e Adriatikut (A5) miratuan edhe Deklaratën e Përbashkët, ku riafirmohet angazhimi për të qëndruar së bashku kundër luftës së paligjshme, të pajustifikueshme dhe të paprovokuar të agresionit të Rusisë kundër Ukrainës, e cila ka shkatërruar paqen dhe stabilitetin në zonën euroatlantike dhe ka dëmtuar rëndë sigurinë në rajonin tonë dhe globalisht.

"Ne dënojmë, në termat më të fortë, shkeljen e dukshme të Kartës së Kombeve të Bashkuara nga Rusia dhe ndikimin e luftës së Rusisë në pjesën tjetër të botës. Ne përshëndesim popullin ukrainas për rezistencën e tij të guximshme dhe shprehim simpatinë dhe ngushëllimet tona për humbjen dhe vuajtjen e tyre", thuhet në deklaratën e përbashkët të përfaqësuesve të lartë ushtarakë të Iniciativës SHBA-Karta e Adriatikut, ku bëjnë pjesë Bosnjë-Hercegovina, Kroacia,Shqipëria, Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut, me pjesëmarrjen e komandantit të Komandës Evropiane të SHBA-së, njëherësh komandant i Forcave Amerikane në Europë, gjeneral Christopher G. Cavoli.

Në solidaritet të plotë me popullin e Ukrainës, vendet riafirmojnë synimin për të vijuar mbështetjen në këtë luftë.

"Ne jemi të përkushtuar për të arritur një paqe të drejtë dhe të qëndrueshme që mbështet parimet e Kartës së OKB-së, në veçanti sovranitetin, integritetin territorial dhe pavarësinë. Mbështetja kolektive për Ukrainën konfirmon mirëkuptimin tonë të ndërsjellë se bashkëpunimi me aleatët dhe partnerët është jetik për aftësinë tonë kolektive për t'iu përgjigjur sfidave aktuale dhe të ardhshme", thuhet në deklaratën e përbashkët.

Sipas deklaratës së përbashkët, "Ballkani Perëndimor mbetet subjekt i ndikimeve malinje, duke përfshirë dezinformimin, kërcënimet hibride dhe kibernetike, të paraqitura nga aktorët shtetërorë dhe joshtetërorë. Në këtë drejtim, vlerat demokratike, sundimi i ligjit, reformat e brendshme, marrëdhëniet e fqinjësisë së mirë dhe gjithëpërfshirja janë jetike për bashkëpunimin rajonal dhe integrimin euroatlantik dhe ne jemi të përkushtuar të vazhdojmë të përparojmë drejt këtij qëllimi."

"Ne ripohojmë përkushtimin tonë ndaj parimeve të SHBA-Karta e Adriatikut, duke pranuar se integrimi në NATO i të gjitha vendeve aspirante në Evropën Juglindore është një nga qëllimet kryesore të Iniciativës. Në këtë kuptim, ne mbështesim politikën e dyerve të hapura të NATO-s dhe mbështesim aspiratat e vendeve aspirante të mbetura nga Evropa Juglindore drejt anëtarësimit në NATO, duke respektuar nevojën për dialog të brendshëm", theksohet në deklaratë.

BALLKANI NË BRUKSEL DHE NJU JORK!

Panairi diplomatik i botës! Jo fakt i kryer! Më në fund negociatat!

REALPOLITIK FLASH NR. 96 | 16 – 30 SHTATOR 2024 | EXCLUSIVELY FOR ARGUMENTUM

Komente " flash" mbi 4 ngjarjet kryesore, shkurt dhe shqip, vetëm me 1000 fjalë nga analisti i njohur diplomatik,

DR. JORGJI KOTE

1.

Ballkani në Bruksel dhe Nju Jork me 6 liderët e tij. Në Bruksel më 18 Shtator në një drekë pune me Presidenten e Komisionit Europian, Ursula von der Leyen. Takimi i saj i parë me ta mbas rikonfirmimit dhe në stinën e re politike europiane. Ndonëse takimi ishte për përgatitjet lidhur me përfitimet nga Pakti Ekonomik i Rritjes, gjithçka ishte më tepër për "t'u çmallur" mbas pushimeve verore, foto familjare, buzëqeshje dhe shtrëngim duarsh. Asgjë më shumë.

I njëjti skenar dhe në Nju Jork më 25 Shtator, ku Darkën e punës e dha Përfaqësuesi i Lartë i BE-së Josep Borrell, ndoshta dhe lamtumira e tij. Njësoj si Brukseli, vetëm vendi ndryshonte. Siç e kemi thënë dhe më parë, këto takime rajonale janë kthyer në teatro politike lëvizëse, pa vlerë dhe rezultat, veç imazhit dhe atmosferës së këndshme të pijeve dhe kulinarisë për liderët e tij.

2.

Panair Botëror diplomatik mund të quhet vërtet Asambleja e Përgjithshme e OKB-së, e cila ka tri javë e mbledhur në sesionin e saj vjetor të 79-të. Kam qenë tri herë dhe vetë në "Pallatin e Qelqtë" disa vite më parë; aty thjesht ekspozohen dhe "shiten" mostrat, idetë dhe konceptet e produkteve politike. Më tepër në formën e një marketing politik, sidomos për vendet e vogla si i yni, pa

ndonjë ndikim në realpolitikën ndërkombëtare, sipas sloganit " rroftë sebepi"! Vetëm fjalime, takime dhe premtime, asnjë vendim dhe reformë " fjalë im Zot fjalë!".

3.

Bektashistani si fakt i kryer! Natyrisht lajmi që bëri bujë deri në Nju Jork dy javët e fundit ishte njoftimi mbi krijimin e minishtetit Bektashian, sipas modelit të Vatikanit. Kjo temë është trajtuar gjerësisht te ARGUMENTUM, ndaj këtu po përmendim vetëm se ai u bë " fakt i kryer", pa asnjë informim dhe transparencë paraprake

publike, siç ndodh në një vend demokratik. Pa shpjegime për dobinë dhe nevojën e këtij ministeti. Kjo mund dhe duhej të ishte bërë më parë në tryeza debatesh në media, në takime me komunitetet fetare, në Kuvend dhe gjetkë. Ndërkohë, diplomacia jonë duhej të bënte paraprakisht " matjen e pulsit" të vendeve të tjera, në mënyrë që dhe nëse e kur të krijohej ky minishtet, të ishte krijuar bindja dhe konsensusi i nevojshëm për një gjë të tillë pa probleme dhe pengesa. Këtu veç aleatëve tanë të mëdhenj, të cilët po flasin me " gjysëm zëri" për këtë çështje, kujdes i veçantë duhej të tregohej me vendet fqinje, në mënyrë që ky shtet i ri të mos kthehet as në precedent, se terreni gati është dhe as " mollë sherri". Sepse gjërat jashtë nesh nuk ecin dhe zhvillohen vetëm sipas logjikës kryeministrore shqiptare.

Dihet se diplomacia e huaj kudo " gjuan" me vëmendje çdo rast e sidomos kur vjen fjala për " dhurata" të tilla pa kosto nga vetë vendi organizator. Vetëm atëhere mund të " shitej" ky produkt te Nju Jork Times dhe gjetkë. Po të ishte vepruar kështu nuk do të ishte më nevoja as për replika të gjata kryeministrore në distancë ndaj kundërshtimeve të shumta që vijnë nga akademikë, komunitetet fetare, publike, etj. Një reagim pa vend inatçor, pa mirësjelljen e duhur, pa vëmendje dhe respekt ndaj mendimeve ndryshe dhe kundër, çka dallon një rend dhe lider të vërtetë demokratik.

4. Më në fund negociatat! Po, më 15 Tetor do të zhvillohet Konferenca e Dytë Ndërqeveritare BE-Shqipëri, e cila shënon dhe çeljen praktike të grupit

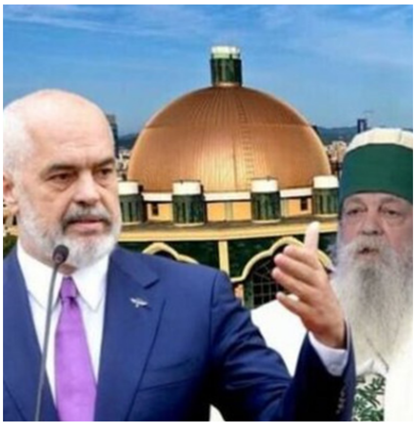

të parë të kapitujve përkatës " Themelore" shteti ligjor, liritë themelore, drejtësia, etj. Kjo u bë e mundur mbas heqjes se vetos greke dhe ndarjes sonë nga Maqedonia e Veriut, me të cilën ishim " çift" nga viti 2019. Ky përbën një moment të ri mobilizimi, duke filluar nga qeveria, opozita, media, shoqëria civile, diplomacia, komuniteti ekonomik, etj. Me qëllim që të bëhet e mundur ose t'i afrohemi sa më shumë objektivit të shpallur nga Kryemnistri Rama që viti 2030 të na gjejë në BE.

Sa për rezervat për ndarjen tonë nga Maqedonia e Veriut, për shkak të moszbatimit nga ana e saj të marrëveshjeve me Bullgarinë dhe Greqinë, këtë temë e kam shtjelluar gjerësisht dhe në librin tim më të ri " Negociatat, sfida e fundit e integrimit". Para tre vitesh atje argumentoja përse duhet të vazhdonim të ishim bashkë deri në fund të vitit 2022, ndërsa më vonë të kërkonim dhe vetë ndarjen prej saj. Pavarësisht nga ndjeshmëritë, patriotizmi, aspekti moral, solidariteti ynë me Shkupin dhe bashkëatdhetarët tanë atje, ndarja është alternativa më e mirë, bindëse dhe me rezultat dhe për vetë Maqedoninë e Veriut.

Sepse ne nuk mund t'i themi BE-së dhe vendeve të tjera aleate, faleminderit, por ne nuk duam t'i çelim negociatat pa Shkupin. Nuk funksionon kështu realpolitika. Ky qëndrim do të hidhej poshtë nga BE-ja, ai do të na "ftohte" me Sofjen dhe Athinën, me Brukselin dhe vende të tjera të cilat kanë lobuar vazhdimisht për çeljen e negociatave me ne, sipas meritave. Nga ana tjetër, ne kemi 5 vjet bashkë me Maqedoninë e Veriut, ndaj dhe na lanë aq gjatë, por prapë asnjë rezultat nuk solli, siç ishte menduar, as ndaj Bullgarisë dhe as ndaj Shkupit. Madje gjërat shkuan nga " shiu në breshër". Për pasojë, vazhdimi i " çiftit" tonë integrues nuk pritet të sjellë ndonjë ndryshim në politikën e Shkupit zyrtar e as të Bullgarisë dhe Greqisë. Mirëpo, BE-ja nuk bën dot asgjë pa Sofjen dhe një vend anëtar i BE-së ka përparësi dhe besueshmëri më të madhe se një kandidat.

Po ashtu, qëndrimi bashkë mund të shfrytëzohej nga qarqe të caktuara në Shkup për t'u "fshehur si struci" ose si trysni ndaj Sofjes dhe Athinës zyrtare duke mos bërë përpara. Natyrisht që kemi dhe do të gjemë dhe mënyra të tjera për të shprehur solidaritetin dhe mbështetjen tonë për fqinjët dhe bshkëatdhetarët tanë për të ecur në procesine integrimit, me frymë europiane dhe me vështrimin përpara. Tani t'i hyjmë punës mirë, se vërtet do t'i çelim negociatat më 15 tetor, por askush nuk e di se kur do të mbyllen, se janë 6 grupe kapitujsh me shumë kushte dhe problematika; për pasojë, veto do të na qendrojë si çekan te koka nga vende të veçanta dhe nga gjithë BE-ja. Krimi, korrupsioni dhe disa akte e ligje të diskutueshme e të kundërshtuara nga BE-ja janë pengesa serioze që kërkojnë kohë.

Integrim i të gjitha vendeve aspirante të Evropës Juglindore në NATO

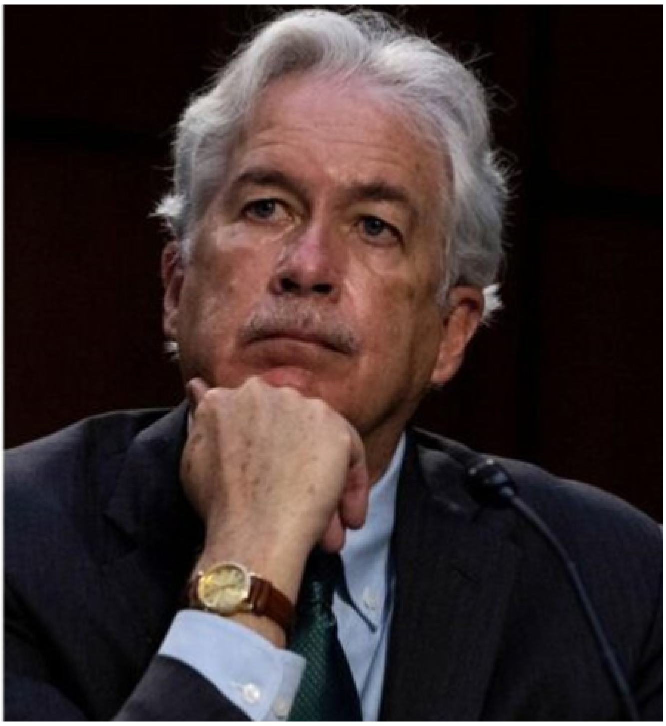

Rendi ndërkombëtar botëror është i kërcënuar në një mënyrë që nuk e kemi parë që prej Luftës së Ftohtë. Paralajmërimi është bërë nga krerët e shërbimeve amerikane dhe britanike të inteligjencës, CIA dhe MI6.

Krerët e dy prej agjencive më të mëdha në botë të spiunazhit kanë deklaruar se të dyja vendet që përfaqësojnë qëndrojnë së bashku për t'i bërë kontrast politikës së sertë të jashtme të Rusisë dhe luftës së Putin në Ukrainë.

Në një artikull të përbashkët të publikuar në "Financial Times", drejtorët Uilliam Bërns dhe Sër Riçard Mur janë shprehur se e panë luftën në Ukrainë që po afrohej dhe mundën të paralajmëronin komunitetin ndërkombëtar, pjesërisht duke publikuar sekrete në ndihmë të Kievit.

Ata kanë deklaruar gjithashtu se një punë e madhe po bëhet për të "penguar fushatën e papërgjegjshme të sabotazhit" të ndërmarrë nga Rusia në Evropë, për të çtensionuar konfliktin Izrael-Hamas dhe për të asgjësuar rilindjen e Shtetit Islamik.

"Nuk ka asnjë dyshim se rendi ndërkombëtar botëror, ai sistem i balancuar që çoi drejt paqes relative dhe stabilitetit që solli rritjen e standardeve të jetesës, mundësive dhe prosperitetin, është nën një kërcënim të cilin nuk e kemi parë që prej Luftës së Ftohtë", kanë thënë njëzëri dy drejtorët në artikullin e përbashkët.

Sipas tyre, një nga mënyrat e paprecedenta të kërcënimit me të cilin përballen të dyja vendet është lufta në Ukrainë, e cila ndodhet në vitin e tretë.

"Vazhdimi i kursit të nisur është më jetik se kurrë", kanë thënë Mur dhe Bërns, duke shtuar se mbështetja për Ukrainën do të vazhdojë dhe se presidenti Putin nuk do t'ia arrijë qëllimit të tij.

"Përveç Ukrainës, ne vazhdojmë të punojmë së bashku për të frenuar fushatën e papërgjegjshme të sabotimit të ndërmarrë nga inteligjenca ruse në Evropë dhe përdorimin cinik që ajo i bën teknologjisë, për të përhapur gënjeshtra dhe keqinformim, për të ngritur barriera mes nesh", kanë vijuar krerët e agjencive të spiunazhit.

Ata kanë paralajmëruar më tej se, të dyja shërbimet e inteligjencës shohin edhe rritjen e Kinës si sfidën më të madhe gjeopolitike të shekullit dhe kanë shtuar se janë riorganizuar për t'i kushtuar vëmendje këtij problemi.

Dear readers and followers of Argumentum.al

On the third anniversary of the founding of the online media Argumentum.al, now it comes in the version of a monthly magazine which you can browse online from April 2022.

This monthly publication offers a clear combination of news on Albania, the Western Balkans and the world, as well as opinions and analyses of events taking place during the month.

Thanking each of you for your attention and trust in our media, we promise that we will continue to publish objective analysis on key developments in the country, region, Europe and the world.

Argumentum.al strives to be an authoritative source of journalism with analyses and comments on international relations, world politics and a wide range of issues of global importance by publishing exclusive materials. This is done thanks to the contribution of some of the well-known names of Albanian politics and journalism and other local and foreign collaborators. At the same time, Argumentum.al is open for comments and opinions by its readers.

Read on domestic and international issues in the magazine Argumentum.al free of charge in Albanian and English!

"Argumentum", an intellectual process...

"English Edition"

Albania plans to create 'sovereign state' for Bektashi order

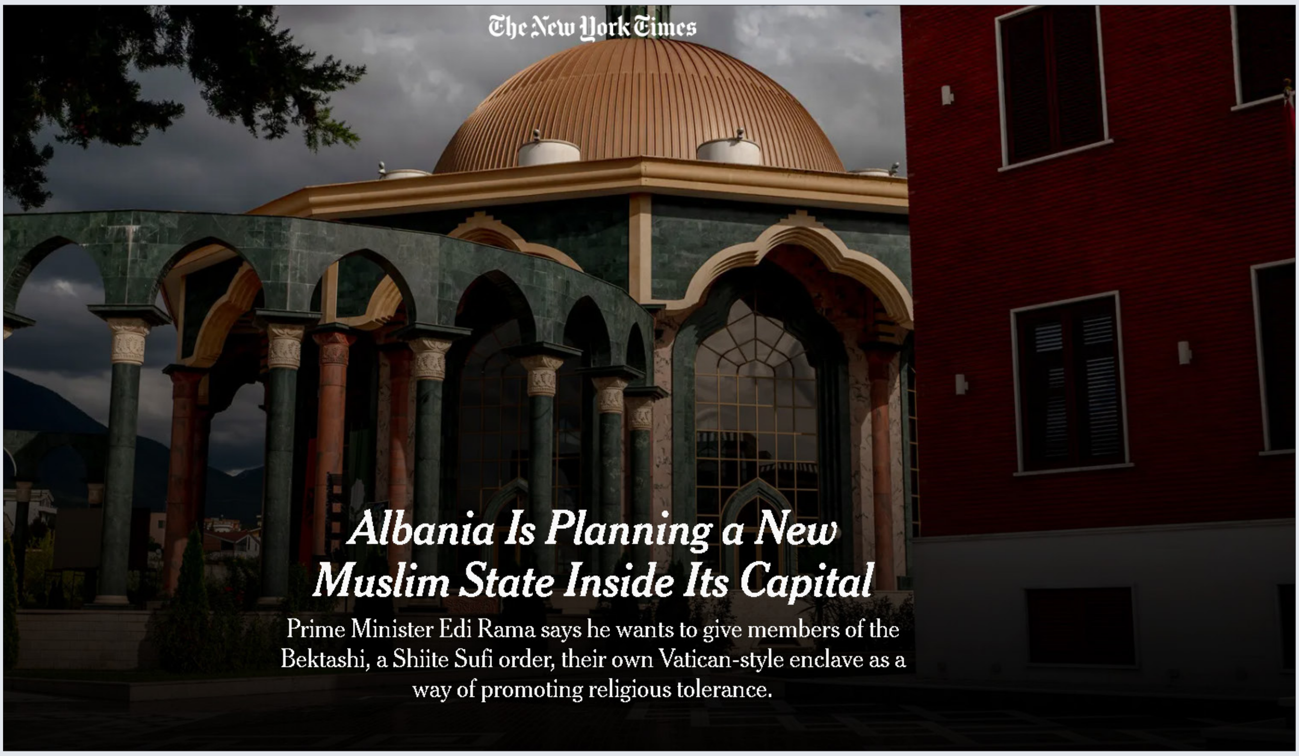

Albanian Prime Minister Edi Rama confirmed plans Saturday to establish a "Sovereign State of the Bektashi Order" in the nation's capital of Tirana to "promote a tolerant version of Islam that Albania is proud of. " Rama revealed his vision for a "Vatican-style" enclave for the Bektashi, Islamic Sufi mystic order. His media office confirmed details to Anadolu about an interview he gave to The New York Times,

"We must take care of this treasure, which is religious tolerance and which we must never take for granted," Rama told the newspaper, emphasizing the initiative's goal to highlight Albania's tradition of religious coexistence.

The proposed state, expected to be a quarter the size of Vatican City, would lack traditional sovereign features such as an army, border guards or courts.

Rama indicated that plans would be announced soon, though implementation would take time.

Notably, Rama admitted that a few close aides were aware of the plan, with NATO allies, including the US, not yet informed.

Albania's latest census data showed that Bektashis comprised 115,000 of the country's 2.4 million people.

AT LAST THE NEGOTIATIONS!

DR. JORGJI KOTE
GRAND MASTER IN DIPLOMACY

At last the negotiations! Yes, on15 October the Second Inter-Governmental Conference will take place in Luxembourg, which does also mark the opening of accession negotiations for the first cluster of chapters EU – Albania , " Fundamentals" as they are known. This became possible after Greece lifted its veto. Meanwhile, they decoupled Albania from Northeern Macedonia with which we stood together from year 2019. Of course, this marks a new moment of mobilization for the government, opposition, social society, media, economic community, diplomacy and other actors. The goal is to enable or come closer to meeting the target announced by Prime Minister Rama that the year 2030 should find us in the EU.

As to certain reservations from decoupling us from Northern Macedonia, I have dwelled at length on his issue before at ARGUMENTUM and even in my latest book " Negociata, the final challenge of integration". Three years ago, I did argue why we should continue to be together until the end of 2022 and then ask to be decoupled, sicne this was not only in our hands. Albeit the sensitiveness, patriotism, the moral aspect, our solidarity with Northern Macedonia and our fellow citizens there, decoupling is the best, persuasive andviable alternative for Northern Macedonia itself.

Besides, we cannot tell the EU and its 27 Member States that thanks, but we do not want to proceed without Northern Macedonia. Realpolitic does not work like this. Certainly, this position would be rejected by the EU, it will cool off our relations with Sofia, Brussels and other states that have been lobbying actively in our favour. On the other hand, we have been 5 years togther with Northern Macedonia and they left us for so long purpossly, but yet, no result came out as it was thought, neither with Bulgaria, no with Skopje. Moreover, things went from bad to worse. So, the continuation of our integration couple is not likeley to bring something new, even less a breakthrough, neither tor Skopje nor to Sofja. However, the EU can do nothing without Sofia on board and besides, a EU Member State like Bulgaria is more reliable than a candidate, no doubt about it.

Likwise, standing together could be used by certain circles in Skopje to hide themselves behind it or simply to exert pressure over Sofia and lag behind. Certainly, we have and we can find other ways and means to express our solidarity and support for Northern Macedonia and our fellow citizens to move ahead in the integration process with a european spirit. Now its time to set seriously to work because we shall start the negotiations on 15 October but no one knows when we shall finish with the six clusters of chapters. There are many conditions and problematics in this area; besides, the veto will stand as "the Damocle"s sword on our heads". Crime, corruption, some acts and controversial laws and opposed by the EU are right now serious hindrances that take time to address successfully and in compliance with the EU legislation and practices.

POPULIST SHIFTS

How Turkey, Serbia, and Germany's AfD are Redefining Democracy and International Alliances

By Dael DERVISHI, PhD*

- **Erdogan's move towards BRICS signifies Turkey's pivot away from traditional Western alliances, reflecting a broader trend of populist leaders challenging the existing global order.**
- **Vučić's decision to purchase Rafale jets from France while maintaining strong ties with Russia illustrates the dual approach populist leaders use to navigate between East and West, all while reinforcing nationalist rhetoric at home.**
- **The AfD's growing influence in former East Germany underscores the economic and cultural anxieties that populist movements exploit, highlighting the fragility of democracy in regions still grappling with historical disparities.**

Due to the rise of populism, the dissolution of long-standing alliances, and the pervasive influence of social media, the world is undergoing a profound transformation. As populist leaders gain prominence across the globe, the very foundations of democracy are being challenged, leading to increased polarization, instability, and a growing sense of uncertainty about the future of democratic governance.

The Rise of Populism: A Global Phenomenon

Populism, once considered a fringe political movement, has now become a dominant force in many countries. Leaders like Donald Trump in the United States, Recep Tayyip Erdoğan in Turkey, Aleksandar Vučić in Serbia, and the far-right Alternative for Germany (AfD) in Europe, have harnessed the power of populist rhetoric to gain and maintain power. These leaders share a common strategy: they present themselves as the voice of the "people" against a corrupt elite, using divisive language to stoke fear, anger, and resentment.

In Turkey, Erdoğan has masterfully employed populism to consolidate power, blending nationalism, religious conservatism, and anti-Western sentiment to appeal to his base. His government's increasingly authoritarian tendencies, such as the suppression of judicial independence and press freedom, are emblematic of the risks that populism poses to democratic institutions. Recently, Erdoğan's formal request for Turkey to join the BRICS group — a coalition of emerging markets including Brazil, Russia, India, China, and South Africa — signals a significant pivot away from traditional Western alliances. This move underscores Turkey's strategic desire to diversify its international relationships and strengthen ties with non-Western powers, reflecting a broader trend among populist leaders to challenge the post-World War II global order.

Similarly, in Serbia, Vučić has balanced between aligning with the European Union and maintaining strong ties with Russia, using populist rhetoric to navigate the complex political landscape. The purchase of Rafale jets by Serbia under

President Aleksandar Vučić provides a compelling illustration of the complex balancing act between populist rhetoric and pragmatic politics. On one hand, Vučić has maintained Serbia's traditional ties with Russia, leveraging historical and cultural connections to appeal to nationalist sentiments within the country. On the other hand, his decision to purchase Rafale jets from France — a member of the EU and NATO — highlights a strategic move to strengthen ties with Western powers, particularly in the context of Serbia's long-term aspirations to join the European Union.

This purchase can be seen as a calculated attempt by Vučić to navigate Serbia's geopolitical position. By acquiring advanced military equipment from a prominent Western nation, Vučić signals a willingness to engage with the West and modernize Serbia's defense capabilities in line with European standards. This move is likely intended to bolster Serbia's standing with EU member states, while still allowing Vučić to maintain his populist rhetoric domestically by framing the deal as a necessary step to protect Serbia's sovereignty and security in an increasingly volatile region.

While Vučić continues to assert that Serbia will not impose sanctions on Russia — a stance that appeals to pro-Russian and nationalist factions within Serbia — his engagement with France through this significant arms deal demonstrates a pragmatic approach to international relations. It reflects a broader strategy of keeping Serbia open to multiple alliances, thus avoiding over-reliance on any single power.

The Rafale deal also serves as a counterbalance to Serbia's close ties with Russia. While Vučić continues to assert that Serbia will not impose sanctions on Russia — a stance that appeals to pro-Russian and nationalist factions within Serbia — his engagement with France through this significant arms deal demonstrates a pragmatic approach to international relations. It reflects a broader strategy of keeping Serbia open to multiple alliances, thus avoiding over-reliance on any single power.

The appeal of populism is not confined to any single region or ideology. In Germany, the AfD's victory in Thuringia and Saxony signals a significant shift in European politics. The AfD, characterized by its anti-immigration stance and skepticism toward European integration, has capitalized on growing discontent with the political establishment, particularly in regions that were part of the former East Germany.

This success is particularly relevant due to the unique historical, economic, and cultural dynamics of these areas. After the reunification of Germany in 1990, the former East German states experienced significant economic challenges, including higher unemployment rates, slower economic development, and a general sense of being left behind compared to the more prosperous western regions of the country.

These disparities have contributed to a sense of disillusionment and frustration among the population in these areas, making them fertile ground for populist and far-right parties like the AfD. The party's anti-immigration stance, skepticism toward European integration, and focus on national sovereignty resonate strongly in these regions, where there is a perception that the benefits of globalization and reunification have not been equally shared. This sense of being overlooked or marginalized by the central government and traditional political parties has driven many voters in the former East Germany to support the AfD as a form of protest against the political establishment

> The rise of populism is challenging the cohesion of the European Union and threatening the stability of the continent. The AfD's success in Thuringia and Saxony is a stark reminder of the fragility of democracy, particularly in regions with a history of authoritarianism. As populist parties gain influence, they disrupt the traditional political order, making it increasingly difficult for governments to address the complex challenges of the modern world.

AfD's success reflects a broader trend of populist parties gaining traction across Europe, fueled by economic inequalities, cultural anxieties, and a perceived disconnect between citizens and their governments.

The Erosion of Democratic Norms

The rise of populism poses a direct threat to democratic norms and institutions. Populist leaders often undermine the checks and balances that are essential to democracy, concentrating power in the executive branch and weakening the independence of the judiciary and the press. In doing so, they erode the rule of law and create environments where dissent is stifled, and political opponents are marginalized. These actions help them to solidify and maintain their authority. By undermining these checks and balances, they can bypass legal constraints, push through controversial policies, and maintain a tight grip on power. This strategy helps sustain

their narrative of fighting for the "people" against a corrupt elite, while marginalizing dissent and eroding democratic norms, leading to a more authoritarian style of governance Erdogan's Turkey exemplifies this trend. By centralizing power and curtailing freedoms, Erdogan has created a political system that is increasingly authoritarian, undermining the democratic institutions that once served as a check on his authority. This model is not unique to Turkey; similar patterns can be observed in other populist-led governments, where democratic backsliding has become a significant concern.

In Europe, the rise of populism is challenging the cohesion of the European Union and threatening the stability of the continent. The AfD's success in Thuringia and Saxony is a stark reminder of the fragility of democracy, particularly in regions with a history of authoritarianism. As populist parties gain influence, they disrupt the traditional political order, making it increasingly difficult for governments to address the complex challenges of the modern world.

The Root Causes of Populist Appeal

The rise of populism can be traced back to several underlying factors. Economic inequality, job insecurity, and the erosion of the middle class have fueled widespread discontent. Globalization and technological advancements, while beneficial to many, have left significant portions of the population feeling marginalized and disconnected from the benefits of a globalized economy. Populist leaders capitalize on this discontent by promising to restore lost prosperity through protectionist or nationalist policies.

Cultural anxieties, particularly around issues like immigration and national identity, have also contributed to the populist surge. As societies become more diverse, fears of cultural dilution and the loss of traditional values have driven voters toward leaders who promise to protect the nation from external influences. This rhetoric often resonates deeply in regions with strong historical identities and a sense of cultural heritage under threat. For instance, in the former East Germany, the AfD has capitalized on lingering economic disparities and cultural anxieties stemming from the reunification of Germany. Many residents feel that their distinct East German identity is being overshadowed by the more prosperous and politically dominant West, leading to a sense of alienation. Similarly, in Serbia, Aleksandar Vučić uses nationalist rhetoric to appeal to those who feel that Serbia's historical and cultural ties to Russia are under threat from Western influences. In Turkey, President Erdoğan taps into deep-seated fears of Western interference and the loss of Islamic cultural identity to rally support for his authoritarian policies, particularly as he seeks to align Turkey with non-Western powers like the BRICS group.

Finally, the erosion of trust in

Democracies must address the root causes of populist discontent, such as economic inequality and cultural anxiety, while upholding the principles that have long been the foundation of free and open societies. In an increasingly interconnected world, the future of democracy depends on the ability of its defenders to adapt to new challenges and forge a path forward that is both inclusive and resilient.

traditional political institutions has created fertile ground for populist movements. Scandals, corruption, and perceived inefficiencies have led to widespread skepticism about the ability of established parties to address the needs of ordinary citizens. Populist leaders, presenting themselves as outsiders untainted by the system, offer a compelling alternative to the status quo, even if their solutions are simplistic or unrealistic.

The Changing World and the Future of Democracy

The world is at a crossroads. The rise of populism, the erosion of democratic norms, and the pervasive influence of social media are reshaping the global political landscape. As populist leaders continue to gain power, the future of democracy hangs in the balance. The challenge for democratic societies is to resist the allure of populism and reaffirm the values of inclusion, cooperation, and respect for the rule of law. Populist leaders often admire and support Kremlin politics for several reasons that align with their own political strategies and ideologies.

Firstly, the Kremlin's emphasis on strong, centralized leadership resonates with populists who favor the concentration of power in the hands of a single leader. Vladimir Putin's model of governance, which prioritizes state control over key institutions like the media, judiciary, and security forces, provides a blueprint for populists seeking to bypass democratic checks and balances.

Secondly, the Kremlin's nationalist rhetoric and defense of traditional values appeal to populist leaders who often position themselves as defenders of national sovereignty and cultural identity against globalist and liberal forces. Putin's promotion of conservative social policies, opposition to Western liberalism, and emphasis on Orthodox Christianity align with the cultural and ideological stances of many populist movements in Europe and beyond.

Moreover, the Kremlin's foreign policy, particularly its opposition to Western dominance and NATO expansion, is attractive to populists who are skeptical of international institutions and multilateral agreements. By aligning with Moscow, these leaders can signal their resistance to what they perceive as Western hegemony and interference in their domestic affairs. This alignment also allows them to present themselves as part of a broader, global movement that challenges the existing international order.

Additionally, Kremlin support can provide populist leaders with practical benefits, such as financial assistance, media support, or political backing. This was evident in cases like the alleged Russian support for far-right parties in Europe, including financial aid and propaganda efforts aimed at boosting their electoral prospects.

Democracies must address the root causes of populist discontent, such as economic inequality and cultural anxiety, while upholding the principles that have long been the foundation of free and open societies. In an increasingly interconnected world, the future of democracy depends on the ability of its defenders to adapt to new challenges and forge a path forward that is both inclusive and resilient.

**Head of Public Law Department at Luarasi University, Tirana, Albania*

Fellow at the McCain Institute for International Leadership, USA.

The President of Serbia, Aleksandar Vučić issues seven demands for Kosovo

The President of Serbia, Aleksandar Vučić, presented the measures that his country will take "after the recent tensions" in the north of Kosovo. In addition to the measures, he has disclosed seven requests for the issue of the "Kosovo Serb problem", among which he has listed the request for new elections in the municipalities in the north, the return of policemen and officials of the justice system to their places of origin. work and the formation of the Association of Municipalities with a Serbian majority.

In an address to the Serbs, Vuçiqi said that he will launch a diplomatic campaign all over the world to meet his demands. Vucic has announced meetings with 60 world leaders to present seven demands for progress in the dialogue.

"Serbia is in a very difficult legal and political situation for Kosovo. Economically, we are developing very quickly, perhaps miraculously, but what remains our most painful point is undoubtedly Kosovo", he said in the presentation of these points.

According to Vučić, the measures that Serbia will take include five areas. The first of what he presented was the return "to everything that has been achieved in the process of dialogue". Here he said that Serbia has been "more responsible in the whole process".

In a document that was given to journalists before the meeting, as reported by "N1", more is written about this point. It says that it will be demanded that "all consequences from the unilateral and uncoordinated actions of the Kurti regime be removed". He presented these as "necessary preconditions for significant progress in the dialogue process".

In this area, Vuçiqi has requested, in addition to immediate elections, the return of Serbian prosecutors and judges to their positions and the withdrawal of police forces from the north of Kosovo. His other urgent request was the formation of the Association of municipalities with a Serbian majority.

As other measures, Vuçiqi has said that Serbia will declare Kosovo a "special social protection zone" to help the unemployed financially.

As another measure, Vuçiqi has said that there will be resistance from Serbian institutions in Kosovo and the establishment of a prosecutor's office. In "resistance" it is foreseen that "Serbian institutions in Kosovo will not be abolished or closed".

He also warned that offices will be opened near the border with Kosovo for the Serbs of the north, so that they have access to social protection services.

As the fifth measure, "the decision on the illegality of all institutions in Kosovo established after the unilateral declaration of independence" is presented.

The President of Serbia has also said that legal experts were against the declaration of "occupation", as reported by some Serbian tabloids, and this issue will be declared at Vucic's conference.

"We should not give them the status of a legal armed force. We will not give them legitimacy", he said. "But we do not give up on Kosovo, but we want to help our people and that is why we are doing this. We don't want war, but we want our rights in peace".

Vucic's list of demands:

The announcement of "free and democratic local elections" in the north of Kosovo, with the participation of the OSCE and the supervision of the EU,

The return of Serbs to the Police and the return of Serbian judges and prosecutors to their functions,

The withdrawal of the special forces of the Kosovo Police from the bases and checkpoints in the north,

The withdrawal of the Police from the institutions that "from 1999 until the illegal closure in 2024 provided vital public and administrative services",

The formation of the Association of municipalities with a Serbian majority,

The immediate implementation of the "guarantees of the European Union and the United States from December 28, 2022, and the immediate release of all political prisoners" arrested by the Kosovo Police,

Payment of postal services in Serbian dinars.

UN adopts Pact for the Future in hopes of helping address global challenges

The UN General Assembly on Sunday unanimously adopted the Pact for the Future, along with its annexes, the Global Digital Compact and the Declaration on Future Generations.

The comprehensive pact aims to strengthen global governance and tackle key challenges facing humanity, including sustainable development, international peace, and technological innovation, youth and future generations and transforming global governance.

The pact also proposes detailed action plans to address these challenges.

General Assembly President Philemon Yang hailed the adoption as a "pledge to address immediate crises" and "lay the foundations for a sustainable, just, and peaceful global order."

The Global Digital Compact outlines principles for an open and human-centered digital future, while the Declaration on Future Generations calls for recognizing the rights of future generations in decision-making processes.

Yang emphasized the need for solidarity and multilateral cooperation in implementing the pact's commitments. He described the upcoming Summit of the Future as a "call to action" to shape a future that protects both humanity and the planet.

21st-century challenges require 21st-century solutions

In his address, UN Secretary-General Antonio Guterres said he called for the Summit of Future "because 21st-century challenges require 21st-century solutions" and "we need tough decisions to get back on track."

Stating that the world is going through a time of turbulence and transition, Guterres said: "We cannot wait for perfect conditions."

"We must take the first decisive steps towards updating and reforming international cooperation to make it more networked, fair and inclusive now, and today, thanks to your efforts, we have," said Guterres.

ARGUMENTUM
news opinion analysis

Adresa: Njësia bashkiake nr. 5, Rruga “Abdyl Frasheri”, Ndërtesa 8, Tiranë, Shqipëri
Tel: +355 (0) 68 82 01 720
Email: redaksia.argumentum@gmail.com,
info@argumentum.al

NUIS/NIPT: L91415033Q

Twiter : Argumentum_al
Facebook: argumentum.al
Instagram: argumentumnews

© Argumentum. All rights reserved